

**ПРОГРАМА
ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ ЗА
ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение.....	10
1. Обща характеристика.....	13
1.1. Географско положение, граници, големина.....	13
1.2. Релеф.....	13
1.3. Климат.....	14
1.4. Почви.....	14
1.5. Население.....	15
2. Основни изводи от анализа на състоянието относно управление на отпадъците в Община Белене.....	16
2.1. Основни изводи от анализа на отпадъците, образувани на територията на община Белене	16
<i>Битови отпадъци.....</i>	<i>16</i>
<i>Строителни отпадъци.....</i>	<i>16</i>
<i>Производствени и опасни отпадъци.....</i>	<i>17</i>
<i>Специфични потоци отпадъци.....</i>	<i>17</i>
<i>Прогнози за отпадъците.....</i>	<i>17</i>
2.2. Основни изводи от анализа на инфраструктурата за управление на отпадъци.....	18
2.3. Основни изводи от анализа на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване.....	19
2.4. Основни изводи от анализ на схемите за управление на отпадъците и прилагане на принципите „Отговорност на производителя” и „Замърсителят плаща”, икономически инструменти и стимули.....	19
2.5. Основни изводи от анализа на действащите нормативни и програмни документи на община Белене в контекста на правата и задълженията на общините по отношение на отпадъците.....	20
2.6. Институционален капацитет в сферата на управлението на отпадъците.....	21
2.7. Информирание на обществеността по въпросите на управление на отпадъците.....	21
2.8. Информационно обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъците.....	21
3. SWOT анализ.....	23
4. Цели на Програмата за периода 2021-2028 г. и програми за тяхното постигане.....	25
<i>Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване</i>	<i>27</i>
4.1. Програма на предотвратяване образуването на отпадъци.....	27
4.1.1. Цели и мерки за предотвратяване образуването на отпадъци за периода 2021 – 2028 г.	30
4.1.2. Мерки за предотвратяване образуването на отпадъци.....	30
4.2. Под-програма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци.....	32
4.2.1. Мерки за предотвратяване образуването на хранителните отпадъци.....	33
<i>Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци</i>	<i>38</i>

4.3. Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци	38
Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци	43
4.4. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	43
Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци	48
4.5. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци (МРО).....	48
4.6. Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки	53
Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонирани битови отпадъци	55
4.7. Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци	55
5. Координация с други планове и програми.....	57
6. Система за отчет и контрол на изпълнението на ПУО 2021-2028 г.	58
7. Система за оценка на резултатите и за актуализация на плана	59
Приложения	60
I. Анализ и оценка на действащото законодателство и програмни документи	60
Закон за местните данъци и такси.....	61
Основни изводи и препоръки	65
II. Анализ на отпадъците	66
II.1. Битови отпадъци	66
Основни изводи	67
II.2. Строителни отпадъци	67
II.2.1. Основни изводи.....	70
II.3. Производствени и опасни отпадъци	70
II.3.1 Основни изводи.....	71
II.4. Специфични потоци отпадъци	73
II.4.1. Масово разпространени отпадъци (отпадъци от опаковки, негодни за употреба батерии и акумулатори, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, излезли от употреба моторни превозни средства, отпадъчни масла и нефтопродукти, излезли от употреба гуми)	73
II.4.1.1. Отпадъци от опаковки	73
II.4.1.2. Други масово разпространени отпадъци, негодни за употреба батерии и акумулатори, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, излезли от употреба моторни превозни средства, отпадъчни масла и нефтопродукти, излезли от употреба гуми)	74
II.4.1.3. Център за екологосъобразно събиране и временно съхранение на опасни битови отпадъци от домакинства.....	74
II.4.2. Утайки от ГПСОВ.....	75
II.4.3. Медицински и биологични отпадъци	75

II.4.4. Основни изводи.....	76
III. Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъци.....	77
III.1. Инфраструктура за битови отпадъци.....	77
III.1.1. Основни характеристики на съоръжения и инсталации за третиране на битовите отпадъци	77
III.1.1.1.Инсталация за сепариране /механично третиране/.....	78
III.1.1.2.Инсталация за компостиране.....	80
III.1.1.3.Депозит за неопасни отпадъци	80
III.1.2. Инфраструктура за събиране и транспортиране на битовите отпадъци Съдове и техника за събиране и транспортиране на битови отпадъци	83
III.1.2.1.Смесени битови отпадъци	83
Изводи и препоръки	84

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройството на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРО	Масово разпространени отпадъци
МС	Министерски съвет
НППОО	Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци
НПР (2030)	България 2030: Национална програма за развитие
НПУО	Национален план за управление на отпадъците
НСИ	Национален статистически институт
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
НУАБА	Негодни за употреба автомобилни батерии и акумулатори
НУИБА	Негодни за употреба индустриални батерии и акумулатори
НУПБА	Негодни за употреба портативни батерии и акумулатори
ОЕЕО	Отпадъци от електрическо и електронно оборудване
ОбС	Общински съвет
ОМ	Отработени масла
ОО	Организация по оползотворяване
ОПОС	Оперативна програма "Околна среда"
ПМС	Постановление на Министерски съвет
ПОО	Предотвратяване образуването на отпадъците
ПОС	Програма "Околна среда" 2021-2027
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУСО	План за управление на строителни отпадъци
РДО	Рамкова директива за отпадъците
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
РОП	Разширена отговорност на производителя

Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г.

PCYO	Регионално сдружение за управление на отпадъците
СМР	Строително-монтажни работи
СО	Строителни отпадъци
ТБО	Такса битови отпадъци
SWOT	Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите

ОСНОВНИ ДЕФИНИЦИИ

Битови отпадъци са:

а) смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от домакинства, включително хартия и картон, стъкло, метали, пластмаса, биологични отпадъци, дървесина, текстил, опаковки, отпадъци от електрическо и електронно оборудване, отпадъци от батерии и акумулатори, както и обемни отпадъци, включително дюшеци и мебели;

б) смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от други източници, когато тези отпадъци са сходни по естество и състав с отпадъците от домакинства;

Битовите отпадъци не включват отпадъците от производството, селското стопанство, горското стопанство, рибарството, септичните ями и канализационната система и от третирането на отпадъчните води, включително утайки от пречистване на отпадъчни води, излезли от употреба моторни превозни средства или отпадъци от строителство и разрушаване.

Това определение не засяга разпределението на отговорностите за управлението на отпадъците между публичните и частните субекти

Строителни отпадъци са отпадъците от строителство и разрушаване, съответстващи на кодовете отпадъци, посочени в глава 17 от Индекс към Решение 2000/532/ЕО на Комисията от 3 май 2000 г. за замяна на Решение 94/3/ЕО за установяване на списък на отпадъците в съответствие с член 1, буква „а“ от Директива 75/442/ЕИО на Съвета относно отпадъците и Решение 94/904/ЕО на Съвета за установяване на списък на опасните отпадъци в съответствие с член 1, параграф 4 от Директива 91/689/ЕИО на Съвета относно опасните отпадъци и следващите му изменения

Опасни отпадъци са отпадъците, които притежават едно или повече опасни свойства, посочени в Приложение № 3 към ЗУО.

Опасни отпадъци от домакинствата. Опасните отпадъци от домакинствата обхващат широка гама от материали, които могат да включват: газови бутилки; аерозоли, батерии, масла, бои, лакове и лепила, запалими течности (разредители, разтворители и др.), пестициди, почистващи вещества и препарати, флуоресцентни тръби, лекарства и други.

Биоразградими отпадъци са всички отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други.

Аеробно разграждане е разграждане с наличие на кислород

Анаеробно разграждане е разграждане без наличие на кислород

Биоотпадъци са биоразградими отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, офисите, ресторантите, търговията на едро, столовете, заведенията за обществено хранене и търговските обекти за търговия на дребно, както и подобните отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

Хранителни отпадъци са всички храни съгласно чл. 2 от Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 г. за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните (ОВ L 31, от 01 февруари 2002 г., стр. 1), които са се превърнали в отпадъци

Масово разпространени отпадъци са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. Масово разпространени отпадъци са:

- отпадъци от опаковки от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали
- негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА)
- излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС)
- излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО)

- излезли от употреба гуми (ИУГ)
- отработени масла

Йерархия при управление на отпадъците – приоритетният ред, който компетентните органи по ЗУО и лицата, при чиято дейност се образуват и/или третират отпадъци, прилагат при управлението на отпадъците. Приоритетният ред при управление на отпадъците е предотвратяване, подготовка за повторна употреба, рециклиране, друго оползотворяване и обезвреждане.

Предотвратяване са „мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;
- вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве; или
- съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите”.

Предотвратяването е хоризонтална мярка, която обхваща всички фази на потока от материали – добив, производство, разпространение и потребление.

Повторна употреба е „всяка дейност, посредством която продуктите или компонентите, които все още не са се превърнали в отпадъци, се използват отново за целта, за която са били предназначени”.

Оползотворяване е „всяка дейност, която има като основен резултат използването на отпадъка за полезна цел чрез замяна на други материали, които иначе биха били използвани за изпълнението на конкретна функция, или подготовката на отпадъка да изпълнява тази функция в производствено предприятие или в икономиката като цяло“.

Определението на термина „оползотворяване” е една от ключовите концепции на Закона за управление на отпадъците. „Оползотворяване” и противоположният термин „обезвреждане” заедно съставляват „третиране на отпадъците”. Всяко третиране на отпадъците може да е или дейност по оползотворяване, или дейност по обезвреждане. Нито една дейност не може да се определи едновременно като дейност по оползотворяване и обезвреждане. Накратко казано, действията по обезвреждане са предимно действия по управление на отпадъците, които целят освобождаване от отпадъците чрез депониране, докато основният резултат на дейности по оползотворяване е „отпадъкът да се използва за полезна цел“. Оползотворяването е разделено на три под-категории: подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго материално оползотворяване.

Подготовка за повторна употреба са „дейностите по оползотворяване, представляващи проверка, почистване или ремонт, чрез които продуктите или компонентите на продукти, които са станали отпадък, се подготвят, така че да могат да бъдат използвани повторно без каквато и да е предварителна обработка“.

Основната разлика между „повторна употреба“ и „подготовка за повторна употреба“ е, че в първия случай материалът или предметът не е станал отпадък, докато в случаите на „подготовка за повторна употреба“ въпросният материал е станал отпадък по смисъла на определението за отпадъци и след това чрез поправка се превръща отново в продукт, който се използва по предназначение. Примери за подготовка за повторна употреба са ремонт на велосипеди, мебели, перални машини, хладилници и други, от които притежателите им са се освободили като отпадък и впоследствие след ремонта са повторно използвани.

Рециклиране е „всяка дейност по оползотворяване, чрез която отпадъчните материали се преработват в продукти, материали или вещества за първоначалната им цел или за други цели. То включва преработването на органични материали, но не включва оползотворяване за

получаване на енергия и преработване в материали, които ще се използват като горива или за насипни дейности.”

Друго оползотворяване - другите форми на оползотворяване не са споменати сред определенията, но са очертани в чл. 4, ал. 1 от РДО, където след рециклиране се нареждат други форми на оползотворяване. „*Друго оползотворяване*” е всяка дейност, която отговаря на определението за „оползотворяване” съгласно РДО, но която не отговаря на специфичните изисквания за подготовка за повторна употреба или за рециклиране.

Примери за друго оползотворяване са: изгарянето или съвместното изгаряне, когато основното използване на отпадъците е като гориво или друг начин за получаване на енергия. Това е операция по управление на отпадъците с оползотворяване на енергията, класифицирана като R1 в приложение II към РДО респективно R1 в приложение 2 към §1, т. 13 на ЗУО. Това контрастира с изгарянето на отпадъци, без оползотворяване на енергия, класифицирано като операция по обезвреждане D10 в приложение I към РДО, респективно D10 в приложение 1 към §1, т. 11 на ЗУО. За определяне дали изгарянето в инсинератори, предназначени за изгаряне на твърди битови отпадъци трябва да бъде класифицирано като R1 или D10, в съответствие с критериите за енергийна ефективност, трябва да се използва като ориентир Ръководството на Комисията; насипни дейности, отговарящи на дефиницията за оползотворяване вж. §1, т. 10 от ДР на ЗУО.

Обезвреждане е „*всяка дейност, която не е оползотворяване, дори когато дейността има като вторична последица възстановяването на вещества или енергия*”.

Депониране на отпадъци е метод, при който не се предвижда последващо третиране на отпадъците и представлява складиране на отпадъци за срок, по-дълъг от три години - за отпадъци, предназначени за оползотворяване, и една година - за отпадъци, предназначени за обезвреждане, по начин, който не представлява опасност за човешкото здраве и околната среда.

Управление на отпадъците са събирането, транспортирането, обезвреждането и оползотворяването (включително сортирането) на отпадъците, включително осъществяваният контрол върху тези дейности, следексплоатационните грижи за депата, както и действията, предприети в качеството на търговец или брокер.

Въведение

Основание за изработване на Програмата

Настоящата програма се разработва на основание чл.52, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците.

Отпадъци в обхвата на Програмата

ПУО включва в обхвата си отпадъците, които са в приложното поле на ЗУО и в същото време управлението им е от компетентните на общинските власти:

- битови отпадъци
- производствени отпадъци – утайки от ПСОВ
- строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради
- опасни отпадъци – битови и строителни

Географско покритие

Програмата за управление на отпадъците се отнася за цялата територия на община Белене.

Регион за управление на отпадъците

Община Белене участва в регион за управление на отпадъците Левски (Никопол), съгласно определените в НПУО региони за управление на отпадъците в България. На 31.05.2013г. е създадено Регионално сдружение за управление на отпадъците за регион Левски (Никопол), Решение № 3 по Протокол №1/31.05.2013г. на Общото събрание. Общото събрание на регионалното сдружение се състои от кметовете на общините Никопол, Белене, Свищов, Левски и Павликени. Областните управители на областите Плевен и Велико Търново също участват в Регионалното сдружение, но без право на глас при вземането на решения.

Подход при разработване на Програмата

При разработването на ПУО, община Белене взе предвид основните изисквания на Закона за управление на отпадъците и подзаконовата уредба по прилагането му. В допълнение, при разработването на Програмата са взети предвид и редица европейски и национални програмни и методически документи и изследвания, в т.ч:

- Изискванията към Национален план за управление на отпадъците 2021–2028г. и Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци, като част от него;
- Изготвяне на план за управление на отпадъците, методологична обяснителна бележка, 2012 г., ЕК, Генерална дирекция „Околна среда“;
- Ръководство за разработване на програми за предотвратяване на образуването на отпадъци, ЕК, Генерална дирекция „Околна среда“;
- Насоки за изготвяне на програми за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци, ЕК, Генерална дирекция „Околна среда“;
- Методология за стратегическо планиране в Република България, април 2010 г., Съвет за административна реформа.

Подходът за разработване на ПУО е съобразен и с изискването такъв вид документ да е достъпен за разбиране от страна на неспециалисти и на широката общественост и същевременно да предоставя възможност на тесните специалисти да получат по-подробна информация чрез приложения към основния текст на аналитичната част.

При изготвяне на ПУО са взети предвид общите принципи за опазване на околната среда, като предпазни мерки и устойчивост, техническа осъществимост и икономическа приложимост,

Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г.

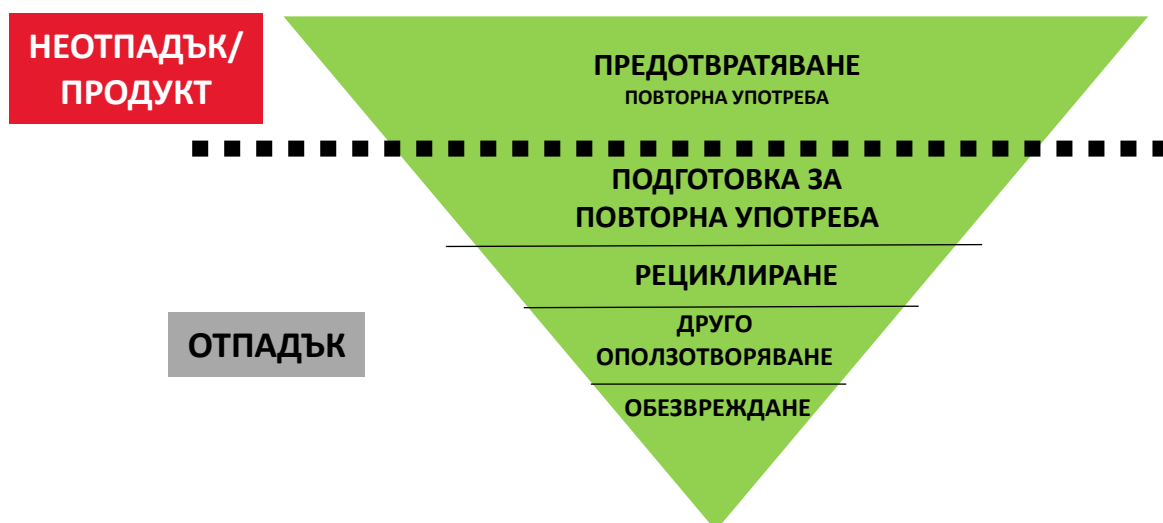
опазване на ресурсите, както и въздействието върху околната среда, човешкото здраве, икономиката и обществото, както и следните специфични **принципи** по отношение на отпадъците:

- Предотвратяване - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно;
- Разширена отговорност на производителя и замърсителят плаща – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве;
- Превантивност – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап;
- Близост и самодостатъчност – отпадъците трябва да бъдат третирани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване.
- Участие на обществеността – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост имат възможност да участват в обсъждането на плановете за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците, да правят предложения и да имат достъп до тях след разработването им.

ЗУО въведе т.нар. **йерархия на управление на отпадъците**, която определя приоритетния ред при управление на отпадъците от гледна точка на най-добрата възможност за опазване на околната среда, предотвратяване на вредните въздействия върху нея и ефективно използване на ресурсите. ЗУО определя пет възможни начина за третиране на отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност, визуализирана на следващата фигура.

Основните приоритети на община Белене за управление на отпадъците за периода 2021-2028г. и мерките за тяхното постигане бяха определени след изготвяне на задълбочени анализи на текущото състояние по управление на отпадъците на територията на общината и произтичащите от тях основни изводи и препоръки за подобряване на системите за управление на отпадъците. Анализите са представени в Приложение към Програмата.

Фигура 1 - Йерархия за управление на отпадъците

Съдържание и структура на Програмата

Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г.

Съобразно изискванията на чл. 52 от ЗУО, ПУО се разработва и приема за период, който следва да съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците. Програмата се разработва в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците и включва необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета на община и изискванията по глава втора, раздел III от ЗУО.

Съобразявайки тези изисквания, структурата на ПУО обединява съдържанието в следните основни части:

- Основни изводи от анализа на състоянието на управлението на отпадъците;
- SWOT анализ (анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите);
- Цели и подцели;
- План за действие с Програми от мерки за постигане на целите;
- Координация с други планове и програми;
- Система за контрол на изпълнението, оценка на резултатите, отчети актуализация на ПУО;
- Приложения, в които са представени - Подробните анализи за състоянието на управлението на отпадъците за територията на община Белене.

Процес на обществени консултации

- Съгласно изискванията на ЗУО, Програмата за управление на отпадъците се публикува на интернет страницата на общината с цел осигуряване на обществен достъп;
- Процесът на обществени консултации стартира на 19.09.2022 г. когато община Белене публикува на интернет страницата си и на Портала за обществени консултации покана към заинтересованите страни да представят своите предложения за изготвяне на ПУО с приложена към нея ППОО;
- Процедура на екологична оценка:
Решение от РИОСВ-Плевен № ПН ЕО 20/2022 г., в което е посочено, че "Програмата за опазване на околната среда на община Белене 2021-2028 г.", включваща "Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г." и раздел "Лечебни растения" не подлежи на екологична оценка.

Органи за разработване и приемане на ПУО

Програмата за управление на отпадъците е разработена под ръководството на кмета на община Белене и е приета с Решение №72 на Общински съвет Белене от 02.11.2022 г.

1. Обща характеристика

1.1. Географско положение, граници, големина

Община Белене е разположена непосредствено до река Дунав, в северните части на Дунавската хълмиста равнина. Намира се в Централна Северна България и попада в териториалните граници на област Плевен. На север граничи с река Дунав, на запад с община Никопол, на юг с община Левски, а на изток с община Свищов.

Фигура 2 - Карта на община Белене

1.2. Релеф

Релефът на общината е предимно равнинен. Надморската височина на Беленската низина е 20.80 м. Най-високата точка е при с. Деков - 35 м, а най-ниската в гр. Белене - 20 м. Землището на град Белене обхваща заливната тераса на река Дунав, която е отводнена през 1947 г. с насипна дига, мрежа от помпени станции и отводнителни и напоителни канали. С построяването на дигата се пресушават Беленското и Свищовското блата и се усвоява плодородната земя на Беленската низина, което довежда до нарушаване на екологичното равновесие в региона, изразяващо се преди всичко в рязко намаляване на местообитанията и количеството на водолюбивите птици и рибата. Беленската низина е старо, изоставено легло на р. Дунав, запълнено с наносни материали и лъос. Тя е една от най-големите и плодородни низини по Българското Дунавско крайбрежие, разположена между Свищов и Никопол, с дължина 38 км.

Особено място в релефа заемат свлачищата. Спецификата на геоложкия строеж на терена и непосредствената граница на общината с река Дунав обуславят геоecологични проблеми, свързани със свлачищата и регресивната ерозия. На територията на общината са локализирани множество свлачища, като част от тях са на територията на града.

1.3. Климат

Климатът на територията е умерено-континентален. Преобладават ветровете с направление югозапад - 28%, североизток - 23% и запад - 20%. Количеството на дните без вятър съставлява 45%. Средната абсолютна влажност на въздуха е 18.1%, а годишната относителна влажност на въздуха е 73%. Зимните валежи са от сняг. Районът попада в централната част на Средния климатичен район на Дунавската хълмиста равнина, в умерено-континенталната климатична подобласт от Европейско-континенталната климатична област. Зимата тук е една от най-студените за условията на България, а лятото е горещо. Пролетта започва рязко изведнъж, с високи понякога температури от средата на месец март и към месец май се установява типично лятно време. През различните години лятото върви от дъждовно начало, влажно и променливо време по средата и сухо, горещо и ветровито време към края (август и септември). Тенденцията е редуване на сухи и дъждовни години. Хладното есенно време започва към средата на октомври, като се наблюдава удължаване на есента до средата на месец декември. Мъгли започват да се появяват още в края на септември, а първите есенни слани се образуват в началото на м. ноември. Типични зимни снеговалежите започват много късно, най-рано в края на декември или дори чак през януари. Истинските зимни студове са от порядъка на минус 100С, минус 14 – 150С, в изключително студени зими (като например през 2012 г.) до минус 25 - 260С. В течение на една година има около 100 ясни и толкова облачни дни. Останалото време е с променлива облачност. Най-многобройни ясни дни се наблюдават в м. август (17 дни). Режимът на мъглите се характеризира с наличие на гъсти и продължителни мъгли през зимните месеци. През годината се случват средно около 25 дни с бури. Най-много те се случват през юни (6,9 дни). За 20-годишен период са наблюдавани и отбелязани 68 случая с виелици през зимния период. Обледенявания се появяват по електропреносните мрежи. Градоносни валежи са характерни през летния сезон. Честотата им е сравнително малка. Няма статистика за градоносни валежи в общината. Средната годишна температура на почвата на дълбочина от 2 до 125 cm се движи в пределите 12,9 до 13,4 оС, като нормативната дълбочина на замръзване на почвата е равна на 70 cm.

Съществена особеност за целия климатичен район е значителният брой дни с тихо време. Атмосферното налягане има максимални значения през зимата и минимални през лятото. Атмосферното налягане (барометрично) за гр. Белене с надморска височина 28 - 30 m, е 997 mbar и стандартно отклонение ± 25 mbar, в зависимост от другите параметри на атмосферата (температура, влажност, вятър и други). В годишен размер максималната сумарна слънчева радиация се наблюдава в юни - юли (506 cal/cm²). Най-малък поток сумарна радиация е отбелязана в декември - януари (88 - 84 cal/cm²). Годишната сумарна радиация съставлява 3 649 cal/cm².

1.4. Почви

Община Белене е разположена в Северно-Българската лесо-степна почвена зона, в Централната Крайдунавска почвена провинция - най-богатата на черноземи провинция в страната. По дунавските острови и заливната тераса на низината се срещат алувиални, алувиално-ливадни, ливадно-блатни и други типове почви. Доминират черноземите (карбонатни/кестеняви – calcaric/kastanik, CHk; обикновени – haplic, CHh; глееви-gleyic CHg;

лесивирани-luvic,CHH). Специфични са по-обширните площи на фаоземите обикновени (haplic, PНh); лувикови (luvic, PНI); пясъчните (Arenosols); засолените (Solnochaks). По дунавските острови и заливната тераса на низината се срещат алувиални, алувиално-ливадни и блатни почви.

1.5. Население

Територията на община Белене е около 3.5 % от тази на Плевенска област. Средногодишното изменение на броя на населението в съставните населени места на община Белене за периода 2014-2019 г. показва, че най-силно се обезлюдяват селата. В структурно отношение, населението в община Белене е с относително постоянни характеристики при изразена тенденция за намаляване на общия брой жители. Населението на община Белене е концентрирано в общинския център, в който живеят 86.02% от общия брой жители. Най-слабо заселено е землището на с. Кулина вода със 130 души (1.37%), следвано то с. Татари с 222 жители (2.34%).

Информация за населението на община Белене за 2020 г. спрямо данните за страната е представена на следващата таблица.

Таблица 1 – Население към 31.12.2020 г.

Области	Общо			В градовете			В селата		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Общо за страната	6916548	3349715	3566833	5043186	2416899	2626287	1873362	932816	940546
Община Белене	8 006	4 196	3 810	6 696	3578	3118	1310	618	692

Източник: НСИ

Населението в община Белене е с постоянна тенденция към намаляване, което е характерно, както за област Плевен, така и за цялата страна.

Спадът в числеността на населението основно се дължи на липсата на развити ефективни икономически дейности, високата безработица, ниската обезпеченост с публични услуги, което води до високата миграция към големите градове и емиграция извън страната. В следствие на това се наблюдава голям спад в естествения прираст на населението, не само в общината, но в страната като цяло. Спадът в естествения прираст на населението е проява на регионално равнище на специфичния за България демографски преход, като се наблюдава увеличаване на разходите за издръжка на възрастните поколения и намаляване на разходите за защита на подрастващите поколения и на хората в активна възраст.

На фона на бързото намаляване на общия брой на населението в общината е налице и сериозно застаряване на населението в активна трудоспособна възраст, което се явява и следствие от повишаване равнището на миграция на младото поколение и желанието им за реализация и по-добро заплащане.

Степента на населеност на отделни териториални единици се определя чрез географската гъстота. Тя е характеристика, която разкрива средния брой жители на единица площ, обикновено на 1 km². При запазване на площта, гъстотата на населението се променя чрез увеличаването или намаляването на броя на хората, живеещи на определена територия. Тя зависи от природните условия, характера на развитие на земеделието и равнището на индустриализация. В резултат от негативната тенденция се наблюдава в намаляване броя на населението на общината и областта, при запазване площта на областта, както и тенденция на понижаваща се гъстота на населението.

2. Основни изводи от анализа на състоянието относно управление на отпадъците в Община Белене

В този раздел са представени основополагащи данни и тенденции, в резултат на проведен анализ на съществуващото състояние по управление на отпадъците на територията на община Белене, както и произтичащите от тях изводи и препоръки, които са в основата на формулирането на мерките за постигане на целите на Програмата за управление на отпадъците до 2028г.

2.1. Основни изводи от анализа на отпадъците, образувани на територията на община Белене

В анализа на отпадъците са изследвани основните тенденции и данни по отношение на образуването и методите на третиране на отпадъците, като са направени констатации във връзка с поставените цели в националното законодателство по управление на отпадъците. На основата на анализите са направени следните изводи и препоръки:

Битови отпадъци

- Общото количество на образуваните битови отпадъци следва тенденция към трайно намаление, като за периода 2015-2018г. намалението е с около 60 %. Намаляват и количествата на депонираните битови отпадъци и на директно депонираните битови отпадъци.
- Същата тенденция се проследява и при количествата образувани битови отпадъци на човек от населението. Количеството намалява от 258 кг/ж/г през 2015 г. до 180 кг/ж/г през 2018 г.
- В сравнителен план с България, Община Белене е под средното ниво на образуване на битови отпадъци на жител на година за 2018г. - 407 кг/жител за България и 180 кг/жител за Община Белене.
- Количеството на директно депонираните битови отпадъци от 2017г. намалява със 100% предвид въвеждане в експлоатация на регионалната система за управление на отпадъците в регион Никопол.
- Общината следва да планира и изпълни допълнителни мерки за организиране на системи за разделно събиране на битови отпадъци и увеличаване на количествата на подготвените за повторна употреба и рециклиране битови отпадъци.
- Община Белене следва да планира и изпълни допълнителни мерки за разделно събиране на зелените биоотпадъци на територията на общината.
- Делът на населението, обхванато от системите за организирано сметосъбиране и транспортиране на битовите отпадъци достига 100 %.
- За събиране на опасните битови отпадъци общината е сключила договор с община Левски за организиране на система за събиране на опасни битови отпадъци в мобилни пунктове.

Строителни отпадъци

- Липсва информация за общо генерираните ОСР на територията на общината, поради което не може да се направи констатация за общото ниво на генериране и оползотворяване на ОСР на територията на общината.

Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г.

- Липсва целенасочено проучване и информация за територията на община Белене за общо генерирани ОСР, оползотворени ОСР, морфологичен състав и източници на този поток отпадъци.
- Не е налично целенасочено проучване и информация относно количествата строителни отпадъци от ремонтната дейност на домакинства, който поток отпадъци е ангажимент на общината за оползотворяване или обезвреждане.
- Препоръчително е да се развие система за разделно събиране на строителни отпадъци от ремонтни дейности от домакинствата.

Производствени и опасни отпадъци

- Схемата за отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при производството на стоки и услуги се прилага за производствените отпадъци, вкл. производствени опасни отпадъци.
- Липсва информация за общо генерираните производствени и опасни отпадъци на територията на общината, поради което не може да се направи констатация за общото ниво на образуване до окончателното им третиране.

Специфични потоци отпадъци

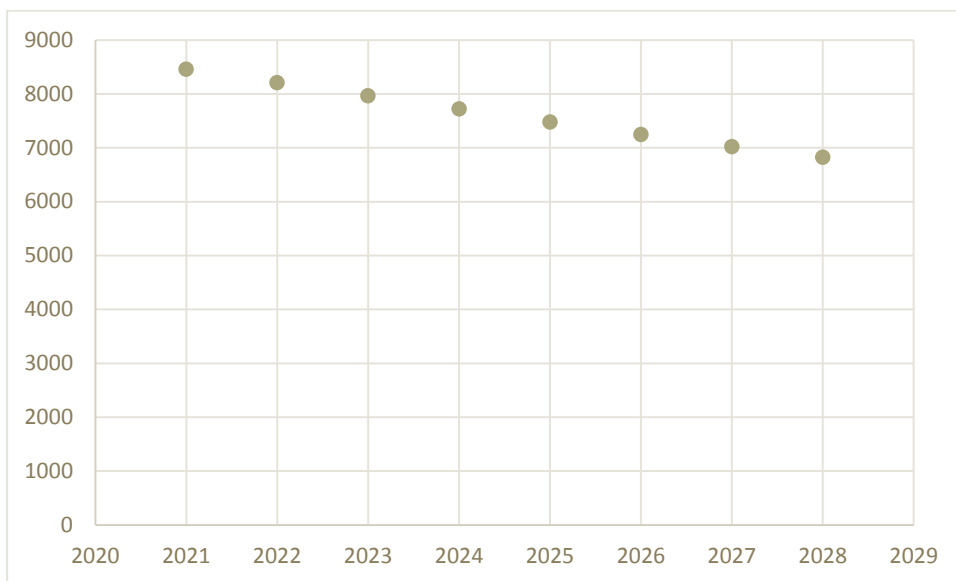
- Организирана е система за разделно събиране на отпадъците от опаковки. От 02.04.2018г. общината сключва договор с фирма „Булекопак” АД за организиране на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на община Белене.
- На територията на общината не са организирани системи разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), излезли от употреба гуми (ИУГ), отпадъчни масла и нефтопродукти и опасни отпадъци от домакинствата.
- Липсва информация за общо генерираните медицински и биологични отпадъци на територията на общината, поради което не може да се направи констатация за общото ниво на генериране и третиране на територията на общината.

Прогнози за отпадъците

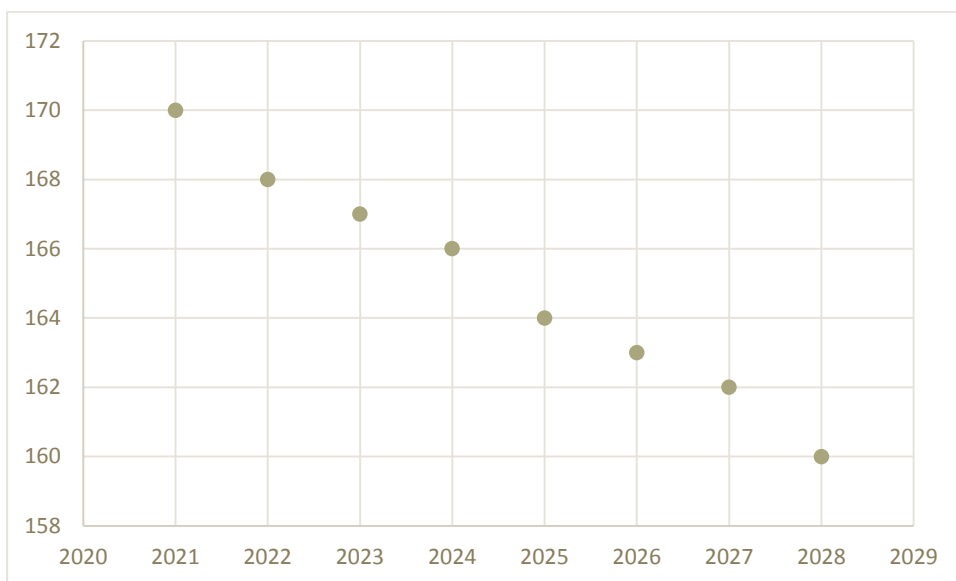
Въз основа на анализа на текущото състояние за генерираните отпадъци на територията на община Белене бяха изготвени подробни прогнози за образуваните отпадъци. Прогнозите са представени в Приложение към ПУО. По-долу са представени основните изводи от извършените изчисления и анализи.

Прогнозата за образуваните битови отпадъци в община Белене е направена въз основа на два компонента - демографска прогноза за периода 2021-2028 г., като се приема, че демографското развитие на общината ще протича при по-благоприятни социално-икономически процеси от тези, характерни за изследвания до момента период и количеството на отпадъците ще се намалява, и съответно нормата на натрупване на отпадъци на 1 жител, но темпът на намаление ще е по-малък в сравнение с този на населението. В следващите фигури са представени обобщените резултати, а изготвените прогнози са представени в Приложение към Програмата.

Фигура 3 - Демографска прогноза за община Белене 2021-2028г. (бр. жители)

Фигура 4 - Прогнозна норма на натрупване за периода 2021-2028г. (кг/ж./г.)

2.2. Основни изводи от анализа на инфраструктурата за управление на отпадъци

Наличието на модерна инфраструктура е ключова предпоставка за управление на отпадъците съобразно съвременните изисквания. Анализите на развитието и състоянието на инфраструктурата за събиране, транспортиране и третиране на битовите и строителните отпадъци дават основание да се направят следните основни изводи за община Белене:

- От 2016 г. на регионален принцип община Белене експлоатира съоръжение за предварително третиране на смесените битови отпадъци преди депониране чрез

Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г.

сепариране на полезните компоненти. Инсталацията е разположена на регионалното депо за неопасни отпадъци.

- На регионален принцип община Белене разполага с инсталация за компостиране на биоразградими отпадъци за разделно събирани „зелени“ отпадъци и биоразградими отпадъци, сепарирани от МБТ, с проектен капацитет: 13 882 тона/год.
- Община Белене разполага със съвременно депо за депониране на смесените битови отпадъци и площ за изграждане на още 2 клетки за обезвреждане на остатъчните битови отпадъци. Капацитетът на действащата клетка 1 е достатъчен за осигуряване на нуждите на общината в средносрочен период.
- Община Белене е обезпечена със съдове и транспортни средства за събиране и транспортиране на смесените битови отпадъци, която да обслужва 100% от населението на общината. През следващите години ще е необходимо текуща подмяна на амортизираните и повредени съдове и закупуване на специализиран автомобил, за обслужване на четирикубиковите контейнери.
- Община Белене е осигурила съдове и техника за събиране и извозване на разделно събрани „зелени“ отпадъци. През следващите години ще е необходимо за се осигурят и разположат допълнителни контейнери за разделно събиране на отпадъци.

2.3. Основни изводи от анализа на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване

Анализът на изискванията на нормативната уредба и предприетите действия от страна на община Белене по отношение на депата за обезвреждане на отпадъци за привеждане в съответствие с нормативната уредба, дават основание да се направят следните основни изводи:

- Община Белене е предприела необходимите действия за закриване и рекултивация на общинското депо за отпадъци, с преустановена експлоатация.

2.4. Основни изводи от анализ на схемите за управление на отпадъците и прилагане на принципите „Отговорност на производителя“ и „Замърсителят плаща“, икономически инструменти и стимули

Задълбоченият и обширен анализ на икономическите аспекти и организационните схеми и подходи за управление на отпадъците в община Белене води до следните основни изводи и препоръки:

- На територията на Община Белене е създадена добра организация по отношение на събирането и транспортирането на смесени битови отпадъци и разделното на „зелени“ биоотпадъци, както и предварителното им третиране, оползотворяване и обезвреждане, за които общината има ангажменти произтичащи от националното законодателство.
- Към момента не се извършват услуги по разделно събиране на:
  - други потоци битови отпадъци, които биха могли да се предадат за подготовка за повторна употреба, рециклиране и/или оползотворяване, съобразно с йерархията за управление на отпадъците;
  - строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на общината.

Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г.

- Принципът „Разширена отговорност на производителя” не се прилага на територията на общината за 5 групи МРО (излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, негодни за употреба батерии и акумулатори, отработени масла, ИУМПС, излезли от употреба гуми), като общината е сключила договор за сътрудничество с организация по оползотворяване за разделно събиране на отпадъци от опаковки.
- За усъвършенстването на системите за организирано сметосъбиране и разделно събиране на битовите отпадъци, при разработването на мерките в програмата за управление на отпадъците на общината до 2028 г. могат да се вземат предвид следните препоръки:
  - Да се осигури възможност за събиране и извозване на опасните отпадъци от домакинствата, както и другите потоци битови отпадъци, които биха могли да се предадат за подготовка за повторна употреба, рециклиране и/или оползотворяване, съобразно с йерархията за управление на отпадъците.
  - Препоръчително е за малки количества строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата, както и за ЕГО да се осигури от общината възможност за извозване от домовете срещу предварителна заявка в рамките на няколко дни или по предварително установен график.
  - В следващите години ще е необходимо да нарастват приходите от такса битови отпадъци, за да се покрият пълните разходи за дейности по управление на битовите отпадъци и за оперативни разходи за експлоатация на новоизградените съоръжения.
  - Общината трябва да преразгледа начина на определяне и размера на ТБО, така че да осигури пълно покритие на разходите за дейностите по отпадъци.

2.5. Основни изводи от анализа на действащите нормативни и програмни документи на община Белене в контекста на правата и задълженията на общините по отношение на отпадъците

Нормативната уредба на общината, която детайлизира разпоредбите на ЗУО, ЗМСМА и ЗМДТ според местната специфика, както и програмните документи са основополагащ инструмент за общинската администрация за провеждане на политиката в разглежданата област. Анализът на посочените документи, одобрени от ОбС Белене, водят до следните основни изводи и препоръки:

- Управлението на отпадъците на община Белене се извършва въз основа на приети от ОбС Белене планови и програмни документи.
- Приета е Наредба №1 за поддържане и опазване на обществения ред, чистотата и околната среда на територията на община Белене.
- Приета е Наредба №15 за поддържане на чистотата и управление на дейностите по третиране на битовите и строителните отпадъци на територията на Община Белене
- Нормативната уредба на община Белене отговаря на минималните изисквания на чл. 22 от ЗУО, като не са разписани подробно изискванията за управление на отпадъците на територията на общината.
- Във връзка с въвеждането на изискванията на Пакета „Кръгова икономика“ в националното законодателство, община Белене следва да предприеме действия по актуализиране на общинската наредба по чл.22 от ЗУО, както и да прецизира

текстовете, в съответствие с предложенията и препоръките, направени в анализите, като се вземат предвид и резултатите от консултациите с обществеността и всички заинтересовани страни, както по проекта на наредбата, така и по проекта на програмата за управление на отпадъците.

2.6. Институционален капацитет в сферата на управлението на отпадъците

- Община Белене разполага с административен капацитет в областта на управление на отпадъците.
- Възложените с нормативната уредба правомощия и задължения на кмета на общината не са обезпечени чрез функциите на административните звена в общинската администрация, уредени в Устройствения правилник.
- Целесъобразно е община Белене да изгради единна информационна система за управление на отпадъците, която да обхваща всички процеси и да позволява автоматизирано управление на данните, улеснявайки изготвянето на отчети, справки и др. Липсват данни за набиране на качествена информация от страна на общината чрез провеждане на периодични допитвания чрез анкети или друга форма до населението относно тяхното мнение и препоръки за предоставяните услуги по управление на отпадъците.

2.7. Информирание на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

Подобряването на йерархията на управление на отпадъците все повече зависи от активното включване на гражданите и бизнеса в мерките за предотвратяване на отпадъците и разделното събиране на отпадъците. В резултат на анализа на текущото състояние относно информационната политика на община Белене в сектор отпадъци са изведени следните основни изводи и препоръки:

- Прилагат се практики за информиране на жителите на общината относно предоставяните услуги, така и за привличането им за участие в дейности, които допринасят за подобряване на управлението на отпадъците в община Белене.
- Все още липсват целенасочени кампании разяснителни кампании за повишаване на общественото разбиране за наличните системи за събиране и третиране на отпадъци, задълженията и отговорностите на населението, ползите за околната среда от прилагане на отделните мерки и по специално от ползите от намаляване на количеството генерирани отпадъци и оползотворяване на отпадъците. Не се провеждат допитвания сред населението относно тяхното мнение за предоставяните услуги и дейности във връзка с отпадъците. Необходимо е общината да разшири работата с обществеността и да планира и провежда целенасочени кампании, с цел изграждане на устойчиви екологосъобразни навици и поведение сред населението за предотвратяване, намаляване и разделно събиране на отпадъците. За целта общината може да използва и натрупаните средства от отчисления по чл.64 от ЗУО.

2.8. Информационно обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъците

Вземането на правилни стратегически и оперативни решения, в т.ч. относно управление на отпадъците, е в голяма степен обусловено от наличието на достоверна и в необходимата детайлност информация, поради което е направен анализ и на информационната обезпеченост на общината с техническа, икономическа и друга информация, свързана с отпадъците. Основните изводи и препоръки в резултат на анализа могат да се формулират както следва:

Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г.

- Не е създадена вътрешноведомствена уредба и специализирана информационна система, която да покрива основните направления на дейностите по управление на отпадъците.
- Не е налична система за набиране на качествена информация за управление на отпадъците чрез организиран мониторинг на процесите.

3. SWOT анализ

SWOT анализът изхожда от идеята за разделянето на обекта на стратегическия анализ от средата, в която той функционира. Обектът на стратегически анализ се разглежда откъм неговите „силни страни” и „слаби страни”. Средата, в която функционира обектът на стратегически анализ, се диференцира на „възможности” и „заплахи”.

Силни страни. Силните страни са ресурс, умение или друго преимущество, което притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.

Слаби страни. Слабите страни представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора.

Възможности. Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.

Заплахи. Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние.

Въз основа на направените констатации и изводи от анализите на състоянието при управлението на отпадъците в община Белене беше направен SWOT анализ с цел да се идентифицират силните страни, свързани с управлението на отпадъците в общината, и да се планират цели и мерки за преодоляване на слабите страни и превръщане на заплахите във възможности. Направеният SWOT анализ на управлението на отпадъците в община Белене показва посочените по-долу резултати.

Таблица 2 - SWOT анализ

Силни страни	Слаби страни
<ul style="list-style-type: none"> • Община Белене е под средното равнище в страната по генерирани отпадъци на 1 жител. • На територията на община Белене не се експроатират депа, неотговарящи на нормативните изисквания. • Общината е осигурила модерна инфраструктура за предварително третиране, компостиране и обезвреждане на смесените битови отпадъци на регионален принцип. • Община Белене постига целите за рециклиране на битови отпадъци и намаляване на количества на депонираните биоразградими отпадъци за 2018г. • Принципът „разширена отговорност на производителят” се прилага в общината по отношение на отпадъците от опаковки, без да се отделят публични средства за разделно събиране и третиране. • Налични са предпоставки за повишаване на участието на жителите на общината в мерките за предотвратяване и разделно събиране на отпадъците. 	<ul style="list-style-type: none"> • Съществуват пропуски, свързани с нормативните документи, информационното осигуряване и контролната дейност. • Принципът „разширена отговорност на производителят” не се прилага в общината по отношение на следните МРО- негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), излезли от употреба гуми (ИУГ), отпадъчни масла и нефтопродукти. • Не се прилагат целенасочени стимули, които да допринесат за предотвратяване образуването на отпадъци и рециклиране на отпадъците. • Няма изградена мониторингова система, която да отчита удовлетвореността на обществеността и заинтересованите лица от резултатите, свързани с дейности по управление на отпадъците.

<p style="text-align: center;">Възможности</p> <ul style="list-style-type: none"> • Осигуряване на извънбюджетно финансиране чрез европейските и национални източници за ефективното управление на отпадъците. • Промяна на обществените нагласи в полза на предотвратяване образуването на отпадъците. • Въвеждане на нови, ефективни и екологосъобразни технологии, позволяващи достигане на високи нива на рециклиране и оползотворяване на отпадъците	<p style="text-align: center;">Заплахи</p> <ul style="list-style-type: none"> • Слаба покупателна способност на домакинствата и трудност на нискодоходните групи да отделят допълнителни средства за услуги и дейности, свързани с управление на отпадъците. • Значителни по обем необходими инвестиции и експлоатационни разходи за управление на отпадъците съобразно новите изисквания свързани с прилагане на Пакета „Кръгова икономика“.

4. Цели на Програмата за периода 2021-2028 г. и програми за тяхното постигане

Отправна точка за определяне на стратегическите цели на Програмата за управление на отпадъците за периода до 2028г. на община Белене са:

- целите на националната политика за управление на отпадъците и ефективно използване на ресурсите, респективно предвижданията на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028г.,
- направените изводи и препоръки от извършените анализи на текущото състояние на управлението на отпадъците на територията на община Белене;
- SWOT анализът на управление на отпадъците.

Генералната стратегическа цел на страната в сферата на управление на отпадъците е: **Общество и бизнес, които подобряват прилагането на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси и нива.**

Постигането на главната стратегическа цел е залегнало, како приоритет в настоящата програма.

Стратегическите цели, гарантиращи постигането на генералната стратегическа цел и съответстващите на тях програми от мерки, са представени на следващата таблица.

Таблица 3 - Цели на ПУО Белене 2021-2028 г.

Цел	Програма
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Програма за предотвратяване образуването на отпадъци с подпрограма за хранителните отпадъци.
Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци	Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО с подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки.
Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци	Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци

Целите на Програмата за управление на отпадъците до 2028 г. на община Белене са в синхрон с целите на Националния план за управление на отпадъците 2021- 2028 г.

Посочените програми съдържат както инвестиционни мерки, така и неинвестиционни – „меки“ мерки. Инвестиционните мерки включват основно изграждането на инфраструктура. „Меките“ мерки включват дейности като: нормативни промени; обучение на служители; подготовка на проекти; разработване на методики, инструкции и др. административни актове;

Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г.

провеждане на информационни кампании; разработване и внедряване на информационни системи и др.

Инвестиционните мерки са ограничени на брой, тъй като по-голямата част от инвестиционните дейности в общината са приключени през 2016 г., което е видно в анализите на текущото състояние на управлението на отпадъците.

В рамките на времевия период на Програмата трябва да се осигурят допълнителни съдове за разделно събиране и разширяване на организираната система.

Неинвестиционните мерки включват разнообразни дейности, основно свързани с укрепване на административния капацитет, внедряване на интегрирана информационна система за управление на отпадъците, подготовка на проекти, провеждане на информационни кампании и др.

Индикативният бюджет на Програмата за управление на отпадъците до 2028 г. на община Белене е 2 155 000 лева. Мерките в програмите са устойчивостени на базата на информация за изпълнението на сходни дейности и експертни допускания. За част от мерките не е предвиден бюджет, тъй като те ще включват дейности на общинска администрация в рамките на обичайния бюджет на общината за съответната бюджетна година – основно това са мерки с организационен, процедурен и нормативен характер.

Индикативният бюджет на отделните подпрограми за управление на отпадъците е посочен в следващата таблица.

Таблица 4 - Индикативен бюджет на ПУО до 2028 г. на община Белене

Програма за предотвратяване на образуването на отпадъци	45 000
Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци	210 000
Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци	60 000
Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	200 000
Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО с Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки	20 000
Програма за намаляване на количествата и риска от депонираните битови отпадъци	1 620 000
Общо:	2 155 000

Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване

4.1. Програма на предотвратяване образуването на отпадъци

Предотвратяването на образуването на отпадъци има ключова роля за постигане на генерална цел и е основен приоритет. За постигането на този приоритет Директива (ЕС) 2018/851 от 30 май 2018 г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците отделя специално приоритетно място на политиките по предотвратяване на отпадъците, като насочва вниманието към следните основни аспекти:

- Предотвратяването на отпадъци е най-ефикасният начин за подобряване на ресурсната ефективност и за намаляване на въздействието на отпадъците върху околната среда. Поради това е важно държавите-членки на ЕС да предприемат подходящи мерки за предотвратяване образуването на отпадъци, да наблюдават и оценяват напредъка в прилагането на такива мерки. Като част от тези мерки държавите-членки следва да подпомагат иновативни модели на производство, търговия и потребление, които намаляват наличието на опасни вещества в материалите и продуктите, които насърчават увеличаването на продължителността на живота на продуктите и повторната им употреба, включително чрез създаване и подкрепа на мрежи за повторна употреба и за ремонт и схемите за обратно изкупуване и връщане за повторно пълнене, както и като стимулират повторното производство, обновяването и, по целесъобразност, повторната употреба на продуктите и платформите за споделяне;
- Насърчаването на устойчивостта при производството и потреблението може да допринесе съществено за предотвратяването на образуването на отпадъци (ПОО). Държавите-членки следва да предприемат мерки, за да осведомят потребителите за този принос и да ги насърчават да допринасят по-активно за подобряване на ресурсната ефективност. Като част от мерките за намаляване на образуването на отпадъци, държавите членки следва да включат постоянни комуникационни и образователни инициативи за повишаване на осведомеността по въпросите на предотвратяването на образуването на отпадъци и нерегламентираното изхвърляне на отпадъци, поставянето на количествени цели и, по целесъобразност, предоставянето на подходящи икономически стимули за производителите;
- Някои суровини са от голямо значение за икономиката на Съюза и снабдяването с тях е свързано с голям риск. С оглед на сигурността на доставките на тези суровини и в съответствие с инициативата за суровините, установена от Комисията, в нейното съобщение от 4 ноември 2008 г. относно *„Инициатива за суровините: посрещане на нашите основни потребности от растеж и работни места в Европа“* и целите и целевите стойности на Европейското партньорство за иновации в областта на суровините, държавите-членки следва да предприемат мерки за насърчаване на повторната употреба на продукти, съдържащи значително количество суровини от изключителна важност, с цел предотвратяване на превръщането на тези материали в отпадъци.

Целенасоченото и ефективно планиране на политиките за предотвратяване на отпадъците може да се осъществи, чрез разработване на програми за предотвратяване на отпадъците на различни териториални и организационни равнища.

Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г.

Предотвратяването на образуване на отпадъци е определено в Член 3, точка 12 от РДО, респективно в §1, точка 28 от ДР на ЗУО, като:

“Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- *количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;*
- *вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве; или*
- *съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите”.*

Имайки предвид съдържанието, дадено в определението на предотвратяването на отпадъците и високите екологични цели, които се поставят, *мотото* на предходната и на настоящата програма за предотвратяване на образуването на отпадъците е: *„Най-полезният отпадък е този, който въобще не е възникнал!“*.

Един от ефективните начини за предотвратяване на отпадъците е *„повторна употреба“* на продуктите, за което в РДО е дадено следното определение: *„Всяка дейност, посредством която продуктите или компонентите, които не са отпадъци, се използват отново за целта, за която са били предназначени”*. Повторната употреба е средство за предотвратяване на отпадъците и не е дейност по третиране, тъй като се осъществява преди продуктът да е изхвърлен/предаден като отпадък. Типични действия за повторна употреба са действията на домакинствата да ремонтират домакински електрически електроуреди, дрехи, обувки, вместо да ги предадат за подготовка за повторна употреба, оползотворяване или в най-лошия случай - да ги изхвърлят с общия битов отпадък за депониране.

Повторната употреба следва да се разграничава от действието *„подготовка за повторна употреба“*, за което определението е следното *„проверка, почистване или ремонт, операции по оползотворяване, посредством които продуктите или компонентите на продукти, които вече са предадени като отпадък/излезли от употреба продукти, се подготвят, така че да могат да бъдат повторно използвани без всякаква друга предварителна обработка“*.

Основната разлика между *„повторна употреба“* и *„подготовка за повторна употреба“* е, че в първия случай материалът или предметът не е станал отпадък, докато в случаите на *„подготовка за повторна употреба“*, въпросният материал е изхвърлен/предаден като отпадък/непотребен продукт и след това се ремонтира и обработва, за да бъде пуснат на пазара като продукт втора употреба или дарен като такъв. Например, ако домакинство претapiцира мебели, а не ги изхвърли, това е действие по повторна употреба. Ако домакинството изхвърли/предаде същите мебели в център за подготовка за повторна употреба, мебелите се почистват и претapiцират с цел да се продадат/подарят за да се използват отново, това е действие за подготовка за повторна употреба.

Количества отпадъците, преминали действие за подготовка за повторна употреба се отчитат при изчисляване на целите за рециклиране на битовите отпадъци, поставени пред страните-членки, като право да отчитат тези количества за рециклирани има държавата от които са събрани съответните отпадъци, а не в държавата, в която са преминали операцията *„подготовка за повторна употреба“*.

Директива (ЕС) 2019/904 от 5 юни 2019г. относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда, насърчава подходите на кръговата икономика, даващи приоритет на устойчивите и нетоксични продукти като се цели преди всичко да се намали количеството на образуваните пластмасови отпадъци и замърсяването на морската околна среда.

Директивата поставя редица задължава за страните-членки, в т.ч:

Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г.

- до 2026 г. да постигнат измеримо спрямо 2022 г. количествено намаление на потреблението на някои пластмасови продукти за еднократна употреба, в т.ч: чаши за напитки и техните капаци и капачки; съдове за храна и др. До 3 юли 2021 г. държавите-членки трябва да изготвят описание на всички мерки, приети от тях за изпълнение на това задължение и уведомяват Комисията за това описание и го оповестяват публично;
- считано от 3 юли 2021 г., държавите-членки забраняват пускането на пазара на определени пластмасовите продукти за еднократна употреба и на продуктите, изработени от оксо-разградима пластмаса, в т.ч. клечки за уши, прибори за хранене, чинии, сламки, бъркалки за напитки, пръчици за балони и др.

Общините са отговорни за събирането на отпадъците на тяхната територия, като извършват тази дейност самостоятелно или чрез регионални сдружения. По силата на чл. 52 от ЗУО те са длъжни да изготвят програма за управление на отпадъците, чиято структура, цели и предвиждания отговарят на НПУО, включително за ПОО. Общините могат да се възползват активно от различни програми за изпълнението на проекти за ПОО, да организират и координират създаването и функционирането на местна общност, обединена около идеите за „нулеви отпадъци“, под тяхна координация да се осъществяват различни дарителски кампании и дейности, водещи до ПОО. Освен екологични, ще имат и икономически ползи от активни дейности по ПОО, тъй като съвременното управление и третиране на отпадъците изисква сериозни финансови ресурси и всеки тон предотвратени битови отпадъци е равностоен на спестени разходи от бюджета на общината за един тон третиране на битовите отпадъци.

Екологичните ползи от предотвратяването на отпадъците включват спестяване на ценни природни ресурси и свързаното с това въздействие върху околната среда от извличането и преработката на тези ресурси, намаляване на количеството консумирана енергия и емисиите парникови газове, образувани вследствие събирането, транспортирането и третирането на отпадъците.

Икономическите ползи от намаляването на отпадъците са значими. За общините то води до намаляване на разходите в общинския бюджет. Предвид все по-високите изисквания на европейското и националното законодателство в сектор отпадъци и задълженията на общините да постигнат определени количествени цели, разходите за управление на отпадъците отнемат значителен ресурс от бюджета на общината.

Всеки потребител може да ограничи купуването на стоки, които водят до образуване на много отпадъци и по този начин да принуди производителите да спрат или поне да намалят производството на такива стоки, например стоки, които имат няколко опаковки. Домакинствата могат да удължат живота на редица продукти, които ползват в ежедневието си чрез ремонтването им. На сегашния етап това означава потребителят да има такова съзнание, че дори да е готов да понесе ограничения в своите „удобства“, да вложи повече усилия и време за намаляване на отпадъците. Освен екологичните ползи, домакинствата могат да имат и икономически ползи чрез спестени разходи за нови продукти.

На индивидуално ниво, намаляването на отпадъците също носи икономически ползи, макар че в България все още те не могат да се оценят като съществени предвид факта, че сега прилаганият начин за определяне и заплащане на такса битови отпадъци не осигурява финансови стимули за населението да предотвратява и намалява количеството генерирани отпадъци. Заплащането на ТБО по схемата „Плащаш колкото изхвърляш“ е икономически инструмент, който стимулира населението и бизнеса да намаляват генерираните от тях отпадъци, като изследванията показват, че най-ефективни са резултатите по отношение на биоотпадъците, вкл. хранителните и отпадъците от опаковки. В комбинация с други мерки и информационни кампании относно техники за предотвратяване на отпадъците, въвеждането на заплащане на ТБО според количеството допринася за намаляване на образуваните

отпадъци. От своя страна генерирането на по-малко отпадъци освобождава финансов ресурс на домакинствата за потенциално по-икономически продуктивни начинания – по-ниската и екологосъобразна консумация води до използване на по-малко финансови средства за закупуване на продукти, които се превръщат в отпадък.

4.1.1. Цели и мерки за предотвратяване образуването на отпадъци за периода 2021 – 2028 г.

ЗУО изисква кметовете на общини да разработят и изпълняват програма за управление на отпадъците за територията на съответната община, съответстваща на структурата и съдържанието на Националния план за управление на отпадъците. Съгласно изискването за съответствие на структура и съдържание, общинските програми за управление на отпадъците също трябва да съдържат програма за предотвратяване образуването на отпадъци.

Именно в изпълнение на това изискване на ЗУО община Белене разработи настоящата Програма за предотвратяване образуването на отпадъци (ППОО), като неразделна част от Програмата за управление на отпадъците до 2028 г. Целите на подпрограмата съответстват на генералната стратегическа цел на страната към изграждане на общество и бизнес, които не генерират отпадъци, и на националните цели за предотвратяване на отпадъците.

Стратегическата цел е прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда.

Оперативната цел е намаляване на количеството на образуваните отпадъци и на количествата на вредни вещества, съдържащи се в отпадъците и е количествено ориентирана, като е формулирана по следния начин:

„Нормата на натрупване на битови отпадъци нараства със значително по-бавни темпове от нарастването на доходите“. Като ежегоден индикатор е посочена стойността на показателя за съответната година на програмния период, а като целеви индикатор – нормата на натрупване на битови отпадъци през 2028г. е не повече от 282 кг/ж“.

4.1.2. Мерки за предотвратяване образуването на отпадъци

Предвижда се целите да бъдат постигнати чрез конкретни мерки/дейности, които са представени в Плана за действие към настоящата програма. За всяка мярка са посочени срок за реализация, стойност и възможни източници на финансиране, очакван резултат от изпълнението на мярката, индикатори за проследяване на напредъка и изпълнението на мярката, отговорни институции.

Предоставяне на домакинствата на компостери за зелени и други биоотпадъци

В общините в България, най-често прилаганата мярка за предотвратяване образуването на отпадъците е домашното компостиране.

Провеждане на зелени обществени поръчки

Зелените обществени поръчки са регулаторен инструмент за предотвратяване на отпадъците. Те се дефинират като “процедура, чрез която публичните органи се стремят да получат продукти, услуги и строителни работи с намалено въздействие върху околната среда през

целия им жизнен цикъл, вместо продукти, услуги и строителни работи със същата основна функция, които иначе биха били предоставяни” Европейската Комисия препоръчва определяне на общи критерии за „зелените” обществени поръчки, като по този начин се постигне прилагане на единен подход от страните членки, за да не се нарушава конкуренцията на пазара на Общността. Европейската комисия разработи и критерии за различни стоки и услуги, които тя счита за най-подходящи при възлагане на обществени поръчки за тези стоки и услуги.

Според българското и европейското законодателство за обществени поръчки при възлагането им офертите може да се или на база най-ниска цена, или на база „икономически най-изгодна“ оферта, като при втория начин се вземат предвид и други критерии за възлагане, в допълнение на цената. Тъй като критерият „икономически най-изгодна оферта“ винаги се състои от два или повече подкритерия, те могат да включват екологични критерии.

Настоящата програма предвижда провеждане на обучение на служители от звената за обществени поръчки на общинска администрация относно "зелени обществени поръчки", включително разработване на детайлни методически указания и примерни тръжни документи. Целта на тази мярка е към 2028 г. поне 10% от проведените от община Белене обществени поръчки да са "зелени“.

Данъчни облекчения за дейности, които пряко водят до повторна употреба

Общината използва икономически инструменти за стимулиране на дребния бизнес за по-активно включване в политиките за предотвратяване на отпадъците,

В съответствие с Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъци общината ще предложи и определяне на минимална ставка на патентния данък за фирми, чиято дейност пряко води до повторна употреба на дадени продукти. Целта е да се стимулират собствениците на занаятчийски работилници и ателиета за поправка да разширяват и модернизират своята дейност, като предоставят по-качествени услуги на гражданите, като се въведат промени в Наредбата за определяне на местните данъци за намаляване на данъчната ставка на патентния данък за лица, чиято дейност пряко води до повторна употреба и до предотвратяване на отпадъците (например ателиета за поправки и др.).

Провеждане на разяснителни кампании и предоставяне на информация, насочена към широката общественост като цяло или към специфични групи потребители

Предотвратяването на образуване на отпадъци и свързаното с това намаляване на количеството генерирани отпадъци може да е успешно само при участие на широката общественост. За целта е необходимо повишаване на обществената информираност и съзнание за екологосъобразно отношение към ресурсите и необходимостта от предотвратяване на отпадъците. Най-често пречка за по-активно участие на населението в дейности, свързани с генериране и разделно събиране на отпадъците, се явяват липсата на ясна представа у жителите колко струва на общината управление на отпадъците и за какво и защо се изразходват средствата и на познания относно ползите от предотвратяването на отпадъци и техниките за прилагането му.

Популяризирането на различни практически действия, водещи до предотвратяване на отпадъците, може да се извършва чрез съответни кампании в средствата за масова информация, рекламни брошури, интернет сайтове и пр. Целта на тези кампании е потребителят да е в състояние да взема информирано решение при пазаруване или при извършване на ежедневните дейности в домакинството с оглед предотвратяване на отпадъците и намаляване на тяхното количество. Приоритет на кампаниите е предотвратяване на биоотпадъците и отпадъци от опаковки, включително:

- намаляване образуване на хранителни отпадъци
- намаляване на използването на пластмасови и метални опаковки;

Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г.

- намаляване на опаковките на течности;
- намаляване употребата на хартия и картон;
- насърчаване използването на съдове и прибори за многократна употреба от хотели, ресторанти, заведения за обществено хранене и кетъринг компании;
- насърчаване на повторната употреба/поправка.

Провежданите кампании са насочени както към обществеността като цяло, така и към специфични целеви групи. Приоритет е включване на темата в класните и извънкласните дейности на училищата на територията на общината.

Ежегодно през *м. ноември*, *Европейската седмица на предотвратяване на отпадъци* общината ще провежда специални инициативи и масови прояви в училищата и сред други целеви групи, за повишаване на обществената информираност и съзнание за екологосъобразно отношение към ресурсите и необходимостта от предотвратяване на отпадъците.

4.2. Под-програма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци.

Предвид поставените цели на глобално ниво и значителното разхищение на храни в европейските страни, в Директива 2018/851 от 2018 г. за изменение на Рамковата директива за отпадъците от 2008 г., се призовава държавите от ЕС да намалят хранителните отпадъци на всеки етап от веригата на доставки на храни, да наблюдават нивата на хранителните отпадъци и да докладват за постигнатия напредък с цел постигане на целта за намаляване на хранителните отпадъци на територията на целия ЕС с 30% до 2025 г. и с 50% до 2030 г. Независимо, че посочените количествени цели не са задължителни, като се вземат предвид екологичните, социалните и икономическите ползи от предотвратяването на хранителните отпадъци, се изисква държавите членки да въведат в своите програми за предотвратяване на отпадъците конкретни мерки за предотвратяване на хранителните отпадъци, включително информационни и образователни кампании, които показват начините за предотвратяване на хранителните отпадъци. Освен това държавите членки трябва да измерват напредъка в намаляването на хранителните отпадъци. За предотвратяване на хранителните отпадъци държавите членки следва да предвидят стимули за събиране на непродадените хранителни продукти на всички етапи от веригата на доставка на храни, както и за тяхното безопасно преразпределяне, включително на благотворителни организации. С цел намаляване на хранителните отпадъци от особено значение е да се повиши информираността на потребителите относно значението на датата на трайност („*годно до*“ и „*най-добър до*“).

Съгласно чл. 2 от Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета:

„По смисъла на настоящия регламент „храни“ (или „хранителни продукти“) означава всяко вещество или продукт, независимо дали е преработен или не, частично преработен или непреработен, който е предназначен за или основателно се очаква да бъде приет от хора. Понятието „храни“ включва напитки, дъвки и всякакви вещества, включително вода, които са умислено вложени в храните по време на тяхното производство, приготвяне или обработка. То включва водата след точката на съответствие, съгласно определението в чл. 6 от Директива 98/83/ЕО и без да се засягат изискванията на Директиви 80/778/ЕО и 98/83/ЕО. Понятието „храни“ не включва:

а) фуражи

б) живи животни, освен ако не са подготвени за пускане на пазара за консумация от човека

в) растения преди прибиране на реколтата

г) медицински продукти по смисъла на Директиви 65/65/ЕО (21) и 92/73/ЕО (22) на Съвета

д) козметични средства по смисъла на Директива 76/768/ЕИО на Съвета (23)

е) тютюн и тютюневи изделия по смисъла на Директива 89/622/ЕИО на Съвета (24)

ж) наркотични или психотропни вещества по смисъла на Единната конвенция на Обединените нации за наркотичните вещества от 1961 г. и Конвенцията на Обединените нации за психотропните вещества от 1971 г.

з) остатъчни вещества и замърсители.“

По отношение количествата на хранителните отпадъци все още няма отделна статистика. Настоящата Програма за предотвратяване образуването на хранителните отпадъци си поставя стратегическа и оперативна цел, съвместими с целите на Програмата за предотвратяване на образуването на отпадъци 2021 - 2028 г. По-конкретно целите на настоящата програма са:

Стратегическа цел

Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на хранителните отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда.

Оперативна цел

Намаляване на количеството на образуваните хранителни отпадъци.

4.2.1. Мерки за предотвратяване образуването на хранителните отпадъци

Основните предизвикателства, с които община Белене трябва да се справи, за да осигури цялостна политика по предотвратяване образуването на хранителни отпадъци, могат да се идентифицират по следния начин:

- събиране на информация за количествата образувани хранителни отпадъци от бита;
- идентифициране на заинтересованите страни на всички етапи от хранителната верига;
- повишаване информираността на населението;
- осигуряване на необходимото финансиране за осъществяване на посочените мерки в плана за действие към програмата.

Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г.

Таблица 5 - План за действие - Програма за предотвратяване образуването на отпадъци

Стратегическа цел	Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда						
Мерки/Дейности	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
	(лв.)				Текущи	Целеви	
Мониторинг на изпълнение на включените в програмата мерки за предотвратяване образуването на отпадъци		общински бюджет	ежегодно		Ежегодно - % изпълнени/в процес на изпълнение мерки	Всички мерки за ПОО, включени в Програмата, са изпълнени до края на 2028 г.	Кмет Зам.-кмет
Безвъзмездно предоставяне на домакинствата на компостери за зелени и други биоотпадъци	20 000	средства от отчисления по чл. 64 от ЗУО безлихвен заем ПУДООС	2021-2026	Предотвратени зелени и други биоотпадъци	Брой предоставени компостери на домакинствата	Предотвратени отпадъци	Зам.-кмет
Обучение относно "зелени обществени поръчки" на служители от звената от общинската администрация с отговорности, свързани с възлагане на обществени поръчки – разработване на изисквания към изпълнителите и технически спецификации.	5 000	общински бюджет	2021-2028		Ежегодно - брой проведени „зелени“ обществени поръчки	Към края на 2028 г. 10% от обществените поръчки в общината са „зелени“	Кмет
Провеждане на периодични информационни кампании за предотвратяване образуването на отпадъци	10 000	средства от отчисления по чл. 64 от ЗУО спонсорство от партньори	2021-2028		брой проведени мероприятия брой участници	проведени най-малко 8 информационни кампании	Зам.-кмет

Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г.

Провеждане на инициативи в рамките на Европейска седмица за намаляване на отпадъците	10 000	средства от отчисления по чл. 64 от ЗУО	ежегодно м. ноември		Брой проведени прояви брой участници	проведени най-малко 8 масови прояви	Зам.-кмет
--	--------	---	---------------------	--	---	-------------------------------------	-----------

Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г.

Таблица 6 - План за действие - Под-програма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци

Цел 1:	Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване						
Мерки/Дейности	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
Мониторинг на изпълнение на включените в програмата мерки за предотвратяване образуването на хранителните отпадъци		общински бюджет	ежегодно		Ежегодно - % изпълнени/в процес на изпълнение мерки	Всички мерки за ПОХО, включени в Програмата, са изпълнени до края на 2028 г.	Зам.-кмет
Изпълнение на непрекъснати целенасочени кампании за разясняване и предоставяне на информация за ПО на хранителни отпадъци в т.ч. относно значението на "Най-добър до" и "Годен до" на търговските хранителни продукти	5 000	средства от отчисления по чл. 64 от ЗУО спонсорство от партньори	2021-2028	Гражданите и бизнеса са запознати с ползите от ПО на хранителните отпадъци и възможните действия за ПО на хранителните отпадъци	брой проведени мероприятия брой участници	проведени най-малко 4 информационни кампании	Зам.-кмет
Изготвяне на план за предотвратяване на хранителните отпадъци в общинските социални, здравни, образователни и други звена и предприятия, общинските пазари и други места, където се образуват хранителни отпадъци		Общински бюджет, програми	12/2022 за изготвянето; 12/2028 за прилагането	Предотвратени хранителни отпадъци от общински звена	Брой изпълнени мерки	Минимум 50 % предотвратени хранителни отпадъци	Зам.-кмет

Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г.

Предприемане на мерки за предотвратяване на хранителните отпадъци	5 000	бюджет на юридически лица, общински бюджет	2025-2028	Предотвратени хранителни отпадъци в резултат на изпълнението на мерките	Предотвратени хранителни отпадъци в резултат на изпълнението на мерките	До 2028 г. са изпълнени всички мерки за ПО на хранителните отпадъци от общините	Зам.-кмет
Подготовка и реализиране на проект за предотвратяване на хранителните отпадъци	200 000	"Програма за околна среда 2021-2027"	2026	Изпълнен проект за предотвратяване на хранителни отпадъци и реализирани разпространени добри практики	Брой изпълнени мерки	Предотвратени отпадъци	Кмет Зам.-кмет

Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци

4.3. Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци

Рециклирането на битовите отпадъци е също ключова мярка в изпълнение на европейските и национални политики за т.нар. кръгова икономика и за ефективно използване на отпадъците като ресурси и в контекста на увеличаващите се цели за рециклиране на битовите отпадъци:

- до 1 януари 2020 - най-малко 50 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2025 - най-малко 55 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2030 - най-малко 60 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2035 - най-малко 65 на сто от общото им тегло.

В тази връзка са поставени изисквания към общините за разширяване и подобряване на системите за рециклиране на отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса, текстил и стъкло.

През последните години община Белене е предприела действия за въвеждане, разширяване и подобряване на системите за разделно събиране, сепариране и предаване за рециклиране на рециклируеми битови отпадъци.

Мерките, предвидени в настоящата програма, отчитат вече предприетите от общината действия, и по-конкретно:

- От 2016 г. на регионален принцип общината разполага със съоръжение за предварително третиране на смесените битови отпадъци, преди депониране чрез сепариране на полезните компоненти. Инсталацията е финансирана от ОП „ОС 2007-2013г.” по договор за безвъзмездна финансова помощ №DIR-5112122-C006/22.08.2012г., с безвъзмездни за общината средства и е разположена на регионалното депо за неопасни отпадъци, като част от сепарираните битови отпадъци се предават за рециклиране;
- Анализът на морфологичния състав на битовите отпадъци в община Белене също има важно значение за прецизиране на количествата по потоци битови отпадъци, вземане на важни управленски решения и отчитане на изпълнението на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци;

Прегледът на данните на морфологичния състав на отпадъците за община Белене показва, че хартията, стъклото, пластмасата, текстила и металите представляват около 15 % от състава на смесените битови отпадъци. Анализите показват, че количествата на разделно събраните отпадъци, за които има отчетност в общината, все още не са достатъчни, за да постигне общината целите за рециклиране на битовите отпадъци до 2030г.

Община Белене ще постигне посочените цели за рециклиране на отпадъците, като осъществи допълнителни мерки, с които ще надгради вече реализираните дейности. По-конкретно общината ще предприеме следните допълнителни мерки:

- Закупуване на допълнителни съдове за разделно събиране на "зелени" биоотпадъци и разширяване на организираната система.
- Създаване, поддържане и актуализиране на общински регистър на обхванатите лица от системата за разделно събиране на зелените биоотпадъци: общински площи; юридически лица, пазари; населени места, улици и квартали на обхванати домакинства
- Издаване и публикуване на заповед на кмета на общината за детайлизиране на условията и реда за разделното събиране на битовите отпадъци
- Публикуване на интернет страницата на общината и широко оповестяване на местонахождението на контейнерите за изхвърляне на разделно събраните отпадъци и

Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г.

осигурените площадките за предаване на разделно събрани отпадъци, какви отпадъци, при какви условия могат да се оставят на тези площадки и т.н.

- Задължаване чрез общинската наредба за управление на отпадъците лицата, които извършват дейности с битови отпадъци територията на общината да предоставят информация на община Белене
- Събиране, обработване и систематизиране на информация за събраните и предадените за рециклиране битови отпадъци
- Ежегодно организиране и провеждане от общината на най-малко 4 кампании за събиране и предаване от граждани и юридически лица на разделно събрани отпадъци
- Ежегодно планиране и осъществяване на тематични проверки за изпълнение на изискванията за разделно събиране и предаване на отпадъците от търговски обекти, административни, стопански, образователни и др. подобни обекти, както и за изпълнение на сключени договори с фирми
- Изготвяне на годишен план и годишен отчет за осъществяване на контрол за изпълнение на изискванията на общинската наредба относно разделното събиране и подготовката за повторна употреба на битовите отпадъци
- Прилагане на изисквания на ЗМДТ относно формиране на такса битови при новите бази за отделните услуги в рамките на план-сметките на общините
- Извършване на морфологичен анализ на образуваните отпадъци на територията на общината

В тази подпрограма не са включени част от мерките, които имат пряка връзка с постигане на специфичните ѝ цели, но са тематично отнесени в други хоризонтални подпрограми, тъй като имат принос за постигането едновременно на няколко стратегически и оперативни цели. Пряко отношение към постигане на специфичната цел на настоящата подпрограмата са мерките от другите подпрограми, свързани с:

- осъществяване на постоянни и широкообхватни информационните кампании сред населението и бизнеса на общината за ползите от разделното събиране на отпадъците и насърчаване на населението и юридическите лица да събират разделно отпадъците;
- определяне на ТБО на база количествата изхвърлени отпадъци, след въвеждане на нова методика и приемане на националните нормативни изисквания за определяне на ТБО по нов подход, както и след обсъждане със заинтересованите страни на възможности за облекчения за ТБО при включване в системите за разделно събиране;
- внедряване в общината на интегрирана информационна система за отпадъците, чрез която ще се събират данни за отпадъците и за проследяване и доказване на степента на постигане на целите за битовите отпадъци и вземане на съответните управленски решения;
- осигуряване на инспектори за контрол и обучителни мерки за поддържане и подобряване на капацитета на администрацията и контролиращите инспектори на общината;

Реализацията на мерките от настоящата подпрограма и релевантните мерки от други програми на ПУО до 2028 г. на община Белене ще доведат до подобряване на услугите на населението по управление на битовите отпадъци, ефективно използване на отпадъците като ресурс и намаляване на финансовата тежест за общината от заплащането на нарастващите в годините отчисления за депониране. В резултат от изпълнението на мерките от програмата и последващите такива, определени в следващата програма до 2030 г., минимум 60 % от общото тегло на битовите отпадъци ще бъдат подготвени за повторна употреба и рециклиране.

Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г.

Таблица 7 - План за действие - Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци

Мерки/Дейности	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
	(лв.)				Текущи	Целеви	
Определяне на условия и ред, за организиране система за разделно събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло.		Общински бюджет	2023	Общината разполага с определени условия и ред, за организиране система за разделно събиране на битови отпадъци за отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло.	Разработен проект условия и ред, за организиране система за разделно събиране на битови отпадъци за отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло.	Приети от общинския съвет съответните разпоредби за условия и ред за сключване на договори	Кмет Общински съвет
Издаване и публикуване на заповед на кмета на общината за детайлизиране на условията и реда за разделното събиране на битовите отпадъци		Общински бюджет	2022	Определени са подробни изисквания към задължените лица за разделно събиране на отпадъците	Етапи на подготовка на заповедта	Издадена и публикувана заповед от кмета на общината	Кмет Зам.кмет
Публикуване на интернет страницата на общината и широко оповестяване на местонахождението на контейнерите за изхвърляне на разделно събраните отпадъци и осигурените площадки за предаване на разделно събрани отпадъци, какви отпадъци, при какви условия могат да се оставят на тези площадки и т.н.		Общински бюджет	2022	Публикувана актуална информация относно услугите, предоставяни от община Белене относно отпадъците на населението и фирмите, както и за всички права, задължения и възможности за участие и др.	Брой разположени контейнери площадки, за които общината е публикувала информация за местонахождението на площадките за разделно събрани отпадъци и вида и количествата на събираните отпадъци	За сигурените възможности за разделно събиране на битови отпадъци общината е публикувала актуална информация	Кмет Зам.кмет

Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г.

Събиране, обработване и систематизиране на информация за събраните и предадените за рециклиране битови отпадъци		Общински бюджет	постоянен 2021-2028	Общината разполага с информация за доказване изпълнение на целите за рециклиране	Дял на ОО/фирми и юридически лица, които са представили навременна и пълна информация	Всички задължени ОО/фирми и юридически лица са представили навременна и пълна информация	Кмет Зам.кмет
Регулярен планов контрол за предоставяне на информация от задължените лица за събраните и предадени за рециклиране отпадъци		Общински бюджет	2021-2028	Всички задължени лица предоставят информация на общината	Разработени и одобрени годишни планове за контрол	Одобрени отчети за осъществения контрол	Кмет Зам.кмет
Ежегодно организиране и провеждане от общината на най-малко 4 кампании за събиране и предаване от граждани и юридически лица на разделно събрани отпадъци	10 000	Общински бюджет, отчисления по чл.64 от ЗУО	2021-2028	Допълнителни количества разделно събрани отпадъци	Брой организирани кампании от общината Количество разделно събрани отпадъци по време на кампаниите	Най-малко 4 пъти в годината са организирани кампании	Кмет Зам.кмет
Ежегодно планиране и осъществяване на тематични проверки за изпълнение на изискванията за разделно събиране и предаване на отпадъците от търговски обекти, административни, стопански, образователни и др.подобни обекти, както и за изпълнение на сключени договори с фирми		Общински бюджет	Ежегодно до 2028	Изпълнение на задълженията от всички лица съгласно изискванията на общинската наредба за управление на отпадъците	Брой осъществени тематични проверки	Всички обекти и договори са обхванати от системата за контрол	Кмет Зам.кмет
Изготвяне на годишен план и годишен отчет за осъществяване на контрол за изпълнение на изискванията на общинската наредба		Общински бюджет	Ежегодно до 2028	Одобрен годишен план	Изготвен годишен план	Осъществена дейност по управление на отпадъците на основата на детайлно разработен план и отчитат изпълнението	Кмет Зам.кмет

Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г.

относно разделното събиране и подготовката за повторна употреба на битовите отпадъци						на годишните цели за контролната дейност на основата на годишния план	
Прилагане на изисквания на ЗМДТ относно формиране на такса битови при новите бази за отделните услуги в рамките на план-сметките на общините		Общински бюджет	2023	Приложен е принципа "замърсителят плаща" по отношение определяне размера на такса битови отпадъци	Изменена общинска наредба	Приложен е принципа "замърсителят плаща" по отношение всички генератори за отпадъци	Кмет Общински съвет
Извършване на морфологичен анализ на образуваните отпадъци на територията на общината	50 000	Общински бюджет Отчисления по чл.64 от ЗУО	2022	Изготвен доклад	Извършени сезонни пробовземания	Определен състав на образуваните отпадъци	Кмет Зам.кмет

Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци

4.4. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

Строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради се характеризират с висок потенциал за рециклиране и повторна употреба, като някои от техните компоненти имат висока ресурсна стойност.

В националното законодателство заложената крайна цел за рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване до 1 януари 2020г. от най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците също не е променяна и се запазва и за периода на ПУО 2021-2028 г.

Възложителите на строителни работи (*включително общините, когато са възложители на строителни дейности*), с изключение на текущи ремонти, и възложителите на премахване на строежи, изготвят план за управление на строителни отпадъци в обхват и съдържание, определени с Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали. Изискването не се прилага за:

- премахване на сгради с разгъната застроена площ (РЗП), по-малка от 300 m²;
- премахване на сгради с паянтова конструкция;
- реконструкция и основен ремонт на строежи с РЗП, по-малка от 700 m²;
- промяна на предназначението на строежи с РЗП, по-малка от 700 m²;
- строеж на сгради с РЗП, по-малка от 700 m²;
- изграждане, реконструкция, основен ремонт и премахване на подземни и надземни линейни мрежи в областта на водоснабдяването и канализацията, електроснабдяването, топлоснабдяването, газоснабдяването, електронните съобщения, хидромелиорациите, третирането на отпадъците и геозащитната дейност с дължина до 1 500 m в урбанизирани територии;
- изграждане, реконструкция и основен ремонт на подземни и надземни линейни мрежи в областта на водоснабдяването и канализацията, електроснабдяването, топлоснабдяването, газоснабдяването, електронните съобщения, хидромелиорациите, третирането на отпадъците и геозащитната дейност с дължина до 5 000 m извън урбанизирани територии;
- премахване на подземни и надземни линейни мрежи в областта на водоснабдяването и канализацията, електроснабдяването, топлоснабдяването, газоснабдяването, електронните съобщения, хидромелиорациите, третирането на отпадъците и геозащитната дейност с дължина до 1 000 m извън урбанизирани територии;
- изграждане, рехабилитация, основен ремонт, реконструкция и премахване на пътища с дължина до 500 m;
- премахване на негодни за ползване или застрашаващи безопасността строежи, когато е наредено по спешност от компетентен орган, с РЗП, по-малка от 300 m²;
- изграждане и премахване на строежи от шеста категория.

Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г.

Изпълнението на плана за управление на строителни отпадъци се установява:

- за строежите, за които се упражнява строителен надзор - с окончателния доклад по чл. 168 от ЗУТ на лицето, упражняващо строителен надзор, в който се описва изпълнението на целите за оползотворяване и рециклиране на строителни отпадъци и целите за влагане на рециклирани строителни материали при изпълнението на проекта;
- за строежите, за които не се упражнява строителен надзор - с отчет до кмета на общината по образец съгласно изискванията на Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали.

Докладите и отчетите се представят за одобрение от органа, одобрил инвестиционния проект.

Съгласно националната нормативна уредба възложителите на СМР на проекти, финансирани с публични средства, имат задължението за влагането в строежите на рециклирани строителни материали или на третираны строителни отпадъци за материално оползотворяване в обратни насипи съгласно Приложение № 8 към Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали в количества

Както в преобладаващия брой общини в страната, така и в община Белене управлението на строителните отпадъци изисква допълнителни усилия, за да се подобри йерархията на управление и на този поток отпадъци.

Също така е целесъобразно отпадъците от ремонтни дейности на домакинствата, генерирани на територията на общината, да се събират разделно, а не да се изхвърлят в и до контейнерите за смесени битови отпадъци. Събраните отпадъци могат да се използват за обратни насипи или рекултивационни дейности, както и за запръстяване на регионалното депо за битови отпадъци, т.е. за тези количества няма да се заплащат отчисления за депониране за битови отпадъци.

Мерките в настоящата Подпрограма за строителните отпадъци се отнасят основно до:

- Организиране на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на общината
- Включване в тръжните документи за строителство на изискването за оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи
- Включване в тръжните документи за строителство на сгради на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали
- Проучване на възможностите за финансиране на проекти и изпълнение на проекти за системи, съоръжения и инсталации за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали

В настоящата подпрограма не са включени част от мерките, които имат пряка връзка с постигане на нейните цели, тъй като са включени в други подпрограми, например:

- програми за обучение и повишаване капацитета на служителите за целите на изпълнение на изискванията за строителните отпадъци;
- осъществяване на информационни кампании за насърчаване на населението и бизнеса да събира разделно отпадъците, в т.ч. строителните отпадъци;
- внедряване на интегрирана информационна система за управление на отпадъците, вкл. модул за строителните отпадъци и от разрушаване на сгради;

Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г.

- подобряване на контролната дейност, в т.ч. относно спазване на изискванията за строителните отпадъци.

Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г.

Таблица 8 - План за действие - Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

Мерки/Дейности	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
	(лв.)				Текущи	Целеви	
Организиране на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на общината.		Общински бюджет	2022	Организирана система за разделно събиране на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата	Количество оползотворени отпадъци	Ежегодно оползотворени 100т	Кмет
Включване в отговорностите на съответните компетентни звена на община Белене да изпълняват изискванията относно строителните отпадъци като Възложител на строителни дейности		Общински бюджет	2022		Изготвен е проект на актуализация на функционалните характеристики на дирекциите на община Белене със съответните изисквания	Функционалните характеристики са актуализирани и одобрени със съответните изисквания	Зам.-кмет
Включване в тръжните документи за строителство на изискването за оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи		Общински бюджет	2021-2028	Строителни отпадъци се оползотворяват в обратни насипи	2025 - 10% 2026-2028 - 11%	2028 - 12%	Зам.-кмет
Включване в тръжните документи за строителство на сгради на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали		Общински бюджет	2021-2028	В строителството на сгради се влагат рециклирани строителни материали	2021-2023 - 2%; 2024-2028 - 2,5%	2028 - 2,5%	Зам.-кмет

Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г.

<p>Проучване на възможностите за финансиране на проекти и изпълнение на проекти за системи, съоръжения и инсталации за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали</p>	<p>200 000</p>	<p>Общински бюджет ОПОС 2021-2027 Юридически лица</p>	<p>2025-2028</p>	<p>Намален риск за околната среда и човешкото здраве от вредното въздействие на тези групи отпадъци</p>	<p>Сключен договор</p>	<p>Изпълнен проект</p>	<p>Кмет</p>
---	----------------	---	------------------	---	------------------------	------------------------	-------------

Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци

4.5. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци (МРО)

Съгласно ЗУО „Масово разпространени отпадъци“ са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. Съгласно националното законодателство са поставени годишни количествени цели за рециклиране и оползотворяване на шест групи масово разпространени отпадъци:

- Отпадъци от опаковки;
- ИУМПС;
- ИУЕЕО;
- Отпадъчни масла и нефтопродукти;
- Отпадъци от гуми;
- Отпадъци от батерии и акумулатори.

Целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, ИУМПС, ИУЕЕО и от батерии и акумулатори са заложи на общоевропейско ниво, а в България са поставени и се изпълняват национални количествени цели и за отпадъци от гуми и за отпадъчни масла и нефтопродукти. Целите за оползотворяване и рециклиране на шестте групи МРО на територията на цялата страна се изпълняват успешно чрез въведените схеми за разширена отговорност на производителя. Поставени са изисквания за ясно определяне на ролята на отделните заинтересовани страни, ефективността на разходите, определянето на вноските, които производителите заплащат, изисквания за прозрачност, както и системи за отчитане и ефективен контрол на дейността на схемите.

На територията на община Белене не са организирани системи разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), излезли от употреба гуми (ИУГ), отпадъчни масла и нефтопродукти и опасни отпадъци от домакинствата.

В тази връзка общината ще предприеме следните мерки:

- Отправяне на предложение за сътрудничество до всички ООп, притежаващи разрешение по чл. 81 от ЗУО за организиране на системи за разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), излезли от употреба гуми (ИУГ), отпадъчни масла и нефтопродукти .
- Съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, проявили интерес за определянето на места за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци.
- Изпълнение на информационни кампании за обществеността от ОО на МРО от одобрените им програми.

Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г.

- Публикуване на интернет страницата на общината и широко оповестяване на местонахождението на търговски обекти, които извършват продажба на ЕЕО, и в които гражданите, които притежават ИУЕЕО могат да: върнат безплатно ИУЕЕО, при покупката на ново ЕЕО от сходен вид и изпълняващо същите функции или върнат безплатно без да закупуват ЕЕО от подобен вид много малко по размер ИУЕЕО.
- Публикуване на интернет страницата на общината и широко оповестяване на местоположението на търговски обекти, в които гражданите, които притежават негодни за употреба портативни и/или автомобилни батерии и акумулатори, могат да върнат НУБА на територията на търговския обект, в който се предлагат батерии и акумулатори от същия вид, без да е необходимо да закупуват нови.
- Публикуване на интернет страницата на общината и широко оповестяване на възможностите и начина за обратно безплатно приемане на ИУГ от гражданите в търговски обекти, места за смяна на ИУГ на територията на общината.

В Плана за действие към настоящата програма не са включени специфични мерки и дейности за подобряване на системите относно рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, тъй като те са включени в Плана за действие към Подпрограмата за управление на опаковките и отпадъците от опаковки.

Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г.

Таблица 9 - План за действие - Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО

Мерки/Дейности	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
	(лв.)				Текущи	Целеви	
Отправка на предложение за сътрудничество до всички ООп, притежаващи разрешение по чл. 81 ЗУО за организиране на системи за разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), излезли от употреба гуми (ИУГ), отпадъчни масла и нефтопродукти			2021-2022	Общината е осигурила допълнителни количества предадени за рециклиране отпадъци чрез схемата за РОП	Етапи на подготовка и възлагане на договорите	Сключени договори	Кмет
Съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, проявили интерес за определянето на места за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци		Общински бюджет	Ежегодно до 2028	Осигурени места за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци	Идентифицирани всички задължени лица в схемата за МРО	Повишаване на количествата на разделно събраните МРО	Кмет

Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г.

Изпълнение на информационни кампании за обществеността от ОО на МРО от одобрените им програми		Средства на ОО	Ежегодно до 2028	ОО изпълняват одобрените им програми, вкл. в частта за информиране на обществеността	Брой проведени информационни кампании от ОО на МРО	Повишена информираността на обществеността по въпросите на управлението на МРО, отчетена при проучвания на общественото мнение	Организации по оползотворяване
Публикуване на интернет страницата на общината и широко оповестяване на местонахождението на търговски обекти, които извършват продажба на ЕЕО, и в които гражданите, които притежават ИУЕЕО могат да върнат безплатно ИУЕЕО, при покупката на ново ЕЕО от сходен вид и изпълняващо същите функции или върнат безплатно без да закупуват ЕЕО от подобен вид много малко по размер ИУЕЕО		Средства на задължените лица в схемата на РОП	2022	Осигурени места за предаване на ЕЕО	Идентифициране на всички задължени лица в схемата за РОП	Повишаване на количествата на разделно събраните ЕЕО	Кмет

Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г.

<p>Публикуване на интернет страницата на общината и широко оповестяване на местоположението на търговски обекти, в които гражданите, които притежават негодни за употреба портативни и/или автомобилни батерии и акумулатори, могат да върнат НУБА на територията на търговския обект, в който се предлагат батерии и акумулатори от същия вид, без да е необходимо да закупват нови.</p>		<p>Средства на задължените лица в схемата на РОП</p>	<p>2022</p>	<p>Осигурени места за предаване на НУБА</p>	<p>Идентифициране на всички задължени лица в схемата за РОП</p>	<p>Повишаване на количествата на разделно събраните негодни за употреба портативни и/или автомобилни батерии и акумулатори</p>	<p>Кмет</p>
<p>Публикуване на интернет страницата на общината и широко оповестяване на възможностите и начина за обратно безплатно приемане на ИУГ от гражданите в търговски обекти, места за смяна на ИУГ на територията на общината.</p>		<p>Средства на задължените лица в схемата на РОП</p>	<p>2022</p>	<p>Осигурени места за предаване на НУБА</p>	<p>Идентифициране на всички задължени лица в схемата за РОП</p>	<p>Повишаване на количествата на разделно събраните негодни за употреба портативни и/или автомобилни батерии и акумулатори</p>	<p>Кмет</p>

4.6. Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки

За разлика от останалите МРО, в управлението на отпадъците от опаковки общините имат значително по-активно участие и задължения като една от основните заинтересовани страни, което изисква много по-добра координация между всички участници в процеса на управление на отпадъците от опаковки. В случай че нямат сключен договор с организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки, общините са длъжни да разработват и изпълняват сами програми за разделно събиране на отпадъци от опаковки и да предоставят ежегодно информация на МОСВ в тази връзка.

Всички МРО, с изключение на отпадъците от опаковки, се образуват в резултат на употребата на самия продукт, пуснат на пазара, който след употребата се превръща в отпадък. Отпадъците от опаковки са резултатът от употребата на продукти, които са опаковани и именно опаковките, а не самите продукти са предмет на изискванията за рециклиране и оползотворяване.

Съгласно новото определение за битови отпадъци, са смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от домакинства, включително хартия и картон, стъкло, метали, пластмаса, биологични отпадъци, дървесина, текстил, опаковки, отпадъци от електрическо и електронно оборудване, отпадъци от батерии и акумулатори, както и обемни отпадъци, включително дюшеци и мебели. Поради тази причина системите за разделно събиране на рециклируемите битови отпадъчни материали от хартия и картон, стъкло, метали и пластмаса се съвместяват със системите за разделно събиране на отпадъците от опаковки. Отпадъците от опаковки имат ключово отношение при изпълнение на целите за рециклиране на битовите отпадъци. В допълнение към тези цели наскоро приетото европейско законодателство от пакета „Кръгова икономика“ поставя по-специални изисквания към едни от най-широко разпространените пластмасови опаковки, а именно пластмасовите бутилки за напитки за еднократна употреба.

Като се вземат предвид последните тенденции по отношение на опаковките и отпадъците от опаковки, европейските политики относно кръговата икономика и ефективното използване на ресурсите, както и новоприетото европейско законодателство в разглежданата област е целесъобразно достиженията на създадената система за разделно събиране на отпадъците от опаковки, не само да се запазят, но и да се надграждат и развиват в следващите години. В тази връзка, е необходимо община Белене да предприеме действия по разширяване на вече съществуващата система за разделно събиране на отпадъците от опаковки, с цел увеличаване на количествата на разделно събраните и предадени за рециклиране отпадъци и обхващане всички населени места на общината.

Община Белене следва да фокусира вниманието си върху прилагащите и контролните механизми за спазване на изискванията от търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради да събират разделно отпадъците си от опаковки и да ги предават на оторизирани за целта лица за последващо рециклиране и оползотворяване. Това ще доведе не само до екологични ползи (увеличени количества разделно събрани отпадъци от опаковки), но и до намаляване на разходите на общината за събиране и третиране на битовите отпадъци, поради намалени количества смесени битови отпадъци, извозването и третирането, на които общината трябва да финансира.

Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г.

Таблица 10 - План за действие - Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки

Мерки/Дейности	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
	(лв.)				Текущи	Целеви	
Разширяване на системите за разделно събиране на отпадъците от опаковки с оглед новите цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки		Средства на ОО	2022-2028	Осигурена техническа инфраструктура за разширяване на системите за разделно събиране на отпадъците от опаковки и постигане на целите	Осъществен анализ за необходимата допълнителна техническа инфраструктура	Реализирани мерки за разширяване на техническата инфраструктура за разделно събиране на отпадъците от опаковки	Кмет
Поставяне на нови по-високи количествени цели в договора с организацията за оползотворяване на отпадъци от опаковки		Общински бюджет	2022	Общината разполага с допълнителни количества разделно събирани и рециклирани битови отпадъци	Етапи на проучване и допълване на договора	Допълнен договор с организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки	Кмет
Изпълнение на информационни кампании за обществеността от ОО за опаковки	20 000	Средства на ОО	Ежегодно до 2028	ОО изпълняват одобрените им програми, вкл. в частта за информиране на обществеността	Брой проведени информационни кампании от ОО за опаковки	Повишена информираността на обществеността по въпросите на управлението на отпадъците от опаковки, отчетена при проучвания на общественото мнение	Организация по оползотворяване
Съдействие на организациите за оползотворяване на опаковки, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци		Общински бюджет	Ежегодно до 2028	Осигурени места за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на отпадъци от опаковки	Идентифицирани всички задължени лица в схемата за разделно събиране на отпадъци от опаковки	Повишаване на количествата на разделно събраните отпадъци от опаковки	Кмет

Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонирани битови отпадъци

4.7. Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци

Предотвратяването и намаляването на риска от депонираните отпадъци може да се постигне чрез мерки, целящи ползване на депа, отговарящи на нормативните изисквания, чрез предотвратяване на отпадъците, чрез увеличаване на количествата, рециклирани и оползотворени отпадъци, както и чрез закриване на старите депа за отпадъци и депониране на остатъчни отпадъци (във възможно най-малки количества), на депа, които отговарят на всички екологични изисквания, както и рекултивация и последващи грижи и мониторинг на закритите депа и оползотворяване на сметищния газ от тях.

Част от мерките, свързани с подобряване на йерархията на управление на битовите отпадъци (рециклиране и оползотворяване и др.), са включени в предходните подпрограми, и имат съществен принос и за предотвратяването и намаляването на депонираните отпадъци.

Общината е предприела действия за рекултивация на общинското депо. Предмет на настоящата програма са осигуряване на необходимите условия общината да разполага с достатъчно капацитет за депониране на остатъчни битови отпадъци, в съответствие с най-високите екологични стандарти.

Другите мерки са свързани със следексплоатационни грижи за закритите депа за отпадъци. Това са дейностите по поддръжка на площадката на депото след неговото закриване, осъществяване на контрол и наблюдение на параметрите на околната среда (мониторинг) и отстраняване на евентуални отрицателни последици от въздействието на депото върху околната среда и човешкото здраве за определения от компетентните органи следексплоатационен период на депото. Определена е и отговорността за осъществяване на последващия контрол и наблюдение на параметрите на околната среда на закритите и на действащата клетка на депото - операторът на регионалното депо. В програмата се предвиждат и дейности за създаването на общинска система за разделно събиране на опасните отпадъци от домакинствата и своевременно почистване, в случай на установени нерегламентирани сметища в периода до 2028 г.

В тази връзка общината ще предприеме следните мерки:

- Своевременно почистване и саниране на новообразувани нерегламентирани сметища
- Участие в проучване и проектиране на втора клетка на регионалното депо
- Участие в изграждане и въвеждане в експлоатация на втора клетка на регионалното депо
- Участие в надграждане на инсталацията за предварително третиране с цел стабилизиране на отделената след механично третиране органична фракция и намаляване емисиите на парникови газове

Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г.

Таблица 11 - Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци

Мерки/Дейности	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
	(лв.)				Текущи	Целеви	
Своевременно почистване и саниране на новообразувани нерегламентирани сметища	100 000	Общински бюджет	Ежегодно 2021- 2028	Предотвратен е риска за околната среда от сметища	Етапи на възлагане и изпълнение на почистващите дейности	Акт за приключени дейности за закриване и саниране на нерегламентирани сметища	Зам.кмет
Участие в проучване и проектиране на втора клетка на регионалното депо	20 000	Общински бюджет	2023	Проектът е готов за финансиране	Етапи на възлагане и изпълнение на проектирането	Документ за одобрен проект по реда на нормативната уредба	Кмет
Участие в изграждане и въвеждане в експлоатация на втора клетка на регионалното депо	1 000 000	Общински бюджет Държавен бюджет на РБ	2024-2026	Осигурен капацитет за депониране на остатъчните битови отпадъци	Обявена поръчка за избор на изпълнител	Намален риск за околната среда в резултат от депониране на отпадъци на депо отговарящо на всички изисквания	Кмет
Участие в изпълнение на техническа и биологична рекултивация на първа клетка на регионалното депо	500 000	отчисления по чл.60 от ЗУО общински бюджет	2025-2028	Изпълнени екологични изисквания за рекултивация на сметището	Етапи на осъществяване на проекта	Акт за приключване на обекта	Кмет
Включване в ежегодния план за работа на операторите на депата на необходимите дейности за следексплоатационни грижи на рекултивираното депо		отчисления по чл.60 от ЗУО Общински бюджет		Предотвратен е риска за околната среда от сметища	В ежегодната план-сметка на на операторите са включени необходимите дейности за следексплоатационни грижи	В ежегодния отчет за дейността на операторите са отчетени като изпълнени всички планирани дейности за следексплоатационни грижи	Кмет

5. Координация с други планове и програми

Програмата за управление на отпадъците до 2028 г. на община Белене е в пълен синхрон с националните цели, приоритети и мерки в областта на управление на отпадъците. При разработване на Програмата са взети предвид основните постановки на националните програмни документи, които трасират националната политика в сектор отпадъци, в т.ч.:

- Национален план за управление на отпадъците 2021–2028 г. и Национална програма за предотвратяване на отпадъците, като част от него;
- България 2030: Национална програма за развитие (НПР 2030);
- Трети национален план за действие по изменение на климата за периода 2013 -2020 г., одобрен с Решение № 439 от 1 юни 2012 г. на Министерски съвет;
- Национален план за действие за управление на устойчивите органични замърсители в България 2020-2030 г.

Програмата за управление на отпадъците до 2028г. на община Белене осигурява приемственост на действията и целите във времето на политиката на общината в областта на управление на отпадъците и опазване на околната среда, отразена в предходните общински програмни документи, в които на се поставя началото на целенасочено и последователно планиране на дейностите по отпадъците. Като елемент от цялостната система за планиране в община Белене, Програмата е синхронизирана с ключови общински програмни документи, по-специално със:

Програма за опазване на околната среда на община Белене 2021–2028г.

Програмата за опазване на околна среда на община Белене е основен документ при прилагане на политиките по околна среда на общинско ниво. В нея са посочени конкретните мерки, срокове и източници на финансиране с оглед създаване и подпомагане осигуряването на оптимална екологична среда на територията на общината. Основната цел на общинската програма за опазване на околната среда е да осигури устойчиво решаване на екологичните проблеми на територията на общината и да подобри състоянието на компонентите на околната среда, като минимизира факторите оказващи влияние върху тях.

План за интегрирано развитие на община Белене за периода 2021-2027 г.

Общинският план за развитие е основен документ за формирането на цялостна, средносрочно ориентирана и ресурсно обезпечена политика за управление на базата на местните приоритети и интереси на гражданите. С планът се цели да се създадат условия за балансирано и устойчиво развитие. В рамките на Специфична цел 1.7 се предвижда намаляване на количествата на образуваните отпадъци.

6. Система за отчет и контрол на изпълнението на ПУО 2021-2028 г.

Системата за отчет и контрол представлява процес на наблюдение (мониторинг) и събиране и анализиране на информация, свързана с изпълнението на мерките от дадена програма. От съществено значение е да се гарантира, че информацията е събрана по един организиран и планиран начин и през редовни интервали. Осъществяването на контрол за изпълнение на програмните мерки и достигане целите на програмата означава да има определени органи, пред които се отчита това изпълнение и които имат компетенциите да одобряват коригиращи действия при необходимост от актуализация на програмата.

Системата за оценка на резултатите от изпълнението на дадена програма, включва действия, които да осигурят, необходимата информация за изготвянето на междинни оценки, както и за окончателната оценка на степента на изпълнение на целите на дадена програма. Тези оценки следва да съдържат анализ на причините за проблеми при изпълнението им.

Системата за отчет и контрол на изпълнението на ПУО представлява система на текущо наблюдение (мониторинг) чрез събиране на информация за изпълнението на отделните мерки, заложи в програмите на ПУО 2021-2028 г. и отчет за степента на тяхното изпълнение.

Текущото наблюдение ще се извършва чрез събиране на информация, свързана с изпълнението на мерките от Програмата, и анализиране и оценка на степента на изпълнение на целите, както и на проблемите при изпълнението и причините за тях. От съществено значение е да се гарантира, че информацията се събира по един организиран и планиран начин и през редовни интервали. За целта кметът на общината ще определи отговорностите на съответно звено от общинска администрация Белене, което ще изготви процедурни правила за наблюдение и оценка, утвърдени със заповед на кмета, и ще събира и систематизира информация от всички общински звена и външни лица, които имат задължение да докладват на общината данни за отпадъците. Звеното, което ще осъществява текущото наблюдение по изпълнение на ПУО, ще анализира и оценява напредъка в изпълнение на мерките, причините за неизпълнение или за изоставане в изпълнението и всяка година до края на месец февруари ще изготвя годишен доклад за напредъка по изпълнение на мерките и програмните цели.

Контролът върху изпълнението на Програмата за управление на отпадъците ще се осъществява от Общинския съвет. За целта ежегодно в срок до 31 март кметът на общината ще представя Годишен доклад за изпълнение на Програмата за управление на отпадъците на община Белене за предходната календарна година пред Общинския съвет. Годишните доклади за изпълнение на ПУО ще се публикуват на интернет страницата на общината, с цел информирание на обществеността.

7. Система за оценка на резултатите и за актуализация на плана

Оценката на резултатите от изпълнението на ПУО ще бъде фокусирана към събирането, съпоставянето и анализирането на информация през определен период от време за постигането на целите на ПУО чрез текущите и целевите количествени или качествени индикатори, определени за програмните цели.

Необходимост от актуализацията на ПУО може да възникне основно поради три причини:

- в резултат от въздействието на „външни“ фактори като например промени в изискванията на европейското и българското законодателство, които налагат промяна в заложените стратегически и програмни цели на ПУО и в съответните програмни мерки;
- поради неизпълнение или значително изоставане в изпълнението на програмните мерки;
- при констатации за отклонение в набелязаните тенденции на целевите индикатори, въпреки изпълнението на основните пакети от приоритетни мерки, което налага прилагането на допълнителни мерки към вече приетите или вместо някои от приетите мерки, които не дават очаквания предварително резултат.

Процедурата в случай на актуализацията ще включва изготвяне на актуализиран вариант на Програмата, провеждане на обществени консултации, прилагане на законодателството за екологична оценка на планове и програми, внасяне на актуализираната програма за одобрение и приемане от Общински съвет Белене.

Наблюдението и оценката на изпълнението на Програмата за управление на отпадъците на община Белене са важни с оглед проследяване на напредъка по постигане на предварително поставените цели, срокове и ресурси и навременно предприемане на действия за преодоляване на възникващи проблеми при реализацията на мерките и постигане на програмните цели, а при необходимост - предприемане на действия за актуализация на Програмата.

- Системата за наблюдение на прилагането на ПУО ще бъде регламентирана със заповед на кмета на общината и ще обхваща следните дейности и аспекти:
- Определяне на показатели за наблюдение, източниците на информация и периодичността на събиране на информацията;
- Създаване на система за събиране и обработване на достоверна информация (финансова, статистическа, техническа и т.н.) за напредъка по изпълнение на показателите за наблюдение;
- Създаване и функциониране на система от специализирани звена, които извършват мониторинга, в т.ч. определяне на отговорностите и правилата за осъществяване на дейностите по мониторинга;
- Дефиниране на начина на докладване на резултатите от наблюдението на изпълнението чрез изготвяне на доклади;
- Дейности за осигуряване на публичност и прозрачност на действията на общината, свързани с изпълнението на ПУО.

В Плана за действие на всяка подпрограма в ПУО са посочени специфични показатели, проследяващи изпълнението на конкретните мерки, включени в подпрограмата, на базата на които ще бъде изготвена системата от показатели.

ПРИЛОЖЕНИЯ

I. Анализ и оценка на действащото законодателство и програмни документи

Закон за управление на отпадъците (Обн. ДВ бр.53/2012г..) въвежда изискванията на новата рамкова *Директива за отпадъците 2008/98/ЕО*, включително вече утвърдените принципи „замърсителят плаща” и „разширена отговорност на производителя”, както и новата йерархията на управление на отпадъците. Той въвежда за първи път конкретно адресирани оперативни цели за рециклиране на битови и строителни отпадъци, изисквания към съоръженията и инсталациите за отпадъци, въвежда икономически и регулаторни механизми и инструменти за прилагане на законодателството; правила за управление на масово разпространените отпадъци; урежда подхода за „край на отпадъка” и „странични продукти”, определя детайлно контролните функции на институциите и конкретните глоби и санкции за неспазване на закона.

Ключови разпоредби, произтичащи от ЗУО, са:

- най-късно до 1 януари 2020 г. подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници на не по-малко от 50 на сто от общото тегло на тези отпадъци съгл. чл.31, ал.1, т.1;
- ограничаване до 31 декември 2020 г. на количествата на депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в България през 1995 г.;
- количествени цели за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на 70 на сто от общото им количество на отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради до 01 януари, 2020г., за което отговорност имат възложителите на строителни дейности, както публични органи, така и бизнес;
- организиране от кметовете на общини на системи за разделно събиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло и осигуряване на условия за разделно събиране на отпадъци от опаковки за всички населени места с население, по-голямо от 5000 жители и за курортните населени места;
- осигуряване от страна на кметовете на общини до средата на 2014 г. на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители и при необходимост в други населени места
- въвеждане на детайлни правила и изисквания за сдружаване на общините в регионални сдружения за решаване управлението на битовите отпадъци на регионално ниво чрез регионални съоръжения и организация;
- въвеждане на икономически инструменти за покриване на бъдещи разходи за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото и за стимулиране на превенцията и оползотворяването на отпадъци преди депонирането;
- въвеждане на изисквания от началото на 2013 г. към ползвателите на търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради в населените места с над 5000 жители и в курортните населени места за въвеждане на разделно събиране на отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метали в съответствие с наредбите на общините по чл.22 от ЗУО.

Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г.

- определя националните компетентни органи по Регламент (ЕО) № 1013/2006, изискванията за финансови гаранции при трансграничен превоз, както и възможните случаи на ограничения. Забраняват се превозите на отпадъци за Република България, предназначени за изгаряне или съвместно изгаряне с оползотворяване на енергията за всяка инсталация, в количества за съответната календарна година, надвишаващи сумарно половината от годишния капацитет на инсталацията. В случаите, когато в Националния план за управление на отпадъците са заложиени специфични мерки за управление на даден отпадък или поток от отпадъци, Министерският съвет може да ограничи вноса на тези отпадъци.

С приетите промени в ЗУО през 2021 г. се поставя цел за подготовка за повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци до 65% през 2035 г., за да се извлекат съществени екологични, икономически и социални ползи и да се ускори преходът към кръгова икономика. Като допълнителен стимул на прехода към кръгова икономика е въведена и цел за намаляване до 10 % на депонираните битови отпадъци до 2035 г.

По отношение на отпадъците от текстил и обувки се въвеждат изисквания за разделно събиране и последващо оползотворяване, като кметовете на общини могат да подпишат договор само с една организация по оползотворяване на този вид отпадъци.

Закон за местните данъци и такси

Законът за местните данъци и такси (Обн. ДВ. бр.117 от 10 Декември 1997г., изм. и доп., посл.изм. ДВ. бр.16 от 23 Февруари 2021г.) регламентира данъци и такси, които се определят от общините и приходите от които постъпват в общинския бюджет, включително такса „Битови отпадъци“. Разпоредбите относно такса „битови отпадъци“ са регламентирани в Глава трета „Местни такси“, Раздел I Такса за битови отпадъци.

През 2017 г. бяха извършени промени в *Закона за местните данъци и такси*, основната цел на които е да се въведе ефективно прилагане на принципа „замърсителят плаща“, като по този начин се стимулират задължените лица да намалят количеството на изхвърляните отпадъци от бита и да се постигнат целите, заложиени в чл. 31 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО) по отношение на разделното събиране, рециклирането и компостирането на отпадъци. Извършените промени могат да бъдат обобщени в няколко насоки:

- ✓ *Ясно обособяване на услугите, за които се дължи такса „битови отпадъци“*

Съгласно ЗМДТ, с новата редакция на чл. 62 (в сила от 17 февруари, 2021г.) се предвижда таксата за битови отпадъци да се заплаща за извършваните от общината услуги по:

1. събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране (чл.62, т.1);
2. третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации (чл.62, т.2);
3. поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината (чл.62, т.3).“

С чл.66, ал.1 от ЗМДТ се конкретизира, че услугите по чл. 62 включват следните дейности:

1. събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до инсталации и съоръжения за третирането им, както и осигуряване на съдове за събиране на битовите отпадъци, с изключение на разделното събиране, предварителното съхраняване и транспортирането на битовите отпадъци, попадащи в системите за управление на масово разпространени отпадъци по Закона за управление на отпадъците - за услугата по чл. 62, т. 1;

Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г.

2. третиране на битови отпадъци, необхванати в системите за управление на масово разпространените отпадъци, както и проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци и/или други инсталации или съоръжения за оползотворяване и/или обезвреждане на битови отпадъци - за услугата по чл. 62, т. 2;

3. поддържане на чистотата на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места и селищни образувания в общината, предназначени за обществено ползване - за услугата по чл. 62, т. 3.

В чл.66, ал.7 се регламентира, че обезпеченията по чл. 60 и отчисленията по чл. 64 от Закона за управление на отпадъците се включват в план-сметката като разход за дейности по третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации.

- ✓ *Реално въвеждане на принципа „замърсителят плаща“ и отпадане възможността за използването на данъчната оценка като възможна основа за определяне на таксата за битови отпадъци.*

Размерът на таксата за битови отпадъци за всяко задължено лице да се определя, като разходите за сметка на таксата за битови отпадъци за текущата година от план-сметката се разпределят на база на приетите от Общинския съвет основи (чл.67, ал.2). Общинският съвет може да приеме различни основи за отделните населени места, за отделните зони в тях, за селищните образувания, за различните категории задължени лица и за отделните услуги по чл. 62, като бъдат посочени изрично мотивите за различните основи (чл.67, ал.9). Всяка община следва да анализира икономическите, социалните и екологичните аспекти на конкретна основа и да направи съответния избор. Водеща основа за определяне размера на таксата за битови отпадъци е количеството на битовите отпадъци (чл.67, ал.4).

Съгласно чл. 67, ал.9 използването на основа/основи, различни от определените за всяка услуга по чл.67, ал.8, може да се извърши от Общинския Съвет - за отделните населени места, за отделните зони в тях, за селищните образувания, за различните категории задължени лица и за отделните услуги по чл. 62, като бъдат посочени изрично мотивите за различните основи.

Съгласно чл.67, ал.8, т.1-3 се установяват следните възможни основи по отделните услуги:

1. За услугата по събиране и транспортиране на битови отпадъци (чл. 62, т. 1), както и за услугата по третиране на битови отпадъци в съоръжения и инсталации (чл. 62, т.2):

- а) индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост;
- б) количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране;
- в) брой ползватели на услугата в имота.

2. За услугата по поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места (чл. 62, т.3):

- а) брой ползватели на услугата в имота;
- б) разгънатата застроена и/или незастроена площ на недвижимия имот.

При приемане на основа „индивидуално определено количество битови отпадъци за имота чрез торби с определена вместимост и товароносимост“ същите се предвижда да се закупуват от задължените лица по ред, определен в *Наредбата за местните данъци и такси*. С тази наредба общинският съвет може да определи минимален брой торби, които да бъдат закупени от задължено лице за календарна година, съобразен с извършения анализ за минималното

Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г.

количество битов отпадък, генерирано от един ползвател на услугата в дадено населено място, селищно образувание или зона. Когато закупените за годината торби надхвърлят действително изразходваните през годината, останалите торби се използват през следващата година, като се приспадат от определения за нея минимален брой и се заплаща само разликата (чл.67, ал.10).

При приемане на основа (чл.67, ал.11):

1. „брой ползватели на услугата в имота“ или „разгъната застроена и/или незастроена площ на недвижимия имот“ - общинският съвет при определяне на размера на таксата за битови отпадъци може да приема допълнително диференциране съобразно населените места в общината и отделните зони в тях, вида на имота, неговото предназначение и вида на извършваната в имота икономическа дейност;

2. „индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост“ или „количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране“- общинският съвет при определяне на размера на таксата за битови отпадъци може да приема допълнително диференциране съобразно вида на битовия отпадък.

- ✓ *Въвеждане на единна методология за определяне на разходите, които формират такса битови отпадъци и унифицирана план-сметка*

План - сметката е унифицирана и се изготвя по образец и ред, определени с наредба на Министерския съвет (чл.66, ал.3, т.1), което се очаква да доведе до намаляване на случаите на включване на недопустими разходи при съставяне на документа. С последните изменения на ЗМДТ в § 20 (в сила от 03.11.2017 г., посл. изм. ДВ., бр. 14 от 2021 г., в сила от 17.02.2021 г.) се регламентира, че Наредбата следва да бъде приета „до 31 март на годината, следваща публикуването на резултатите от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г.“

- ✓ *Осигуряване на публичност и прозрачност чрез задължението за провеждане на обществени консултации при определянето на разходите, формиращи таксата*

С цел прозрачност и информираност на задължените лица е предложено проектът на решение за приемане на конкретните основи и проектът на доклад на вносителя преди внасянето им за разглеждане на заседание на общинския съвет да се публикуват на интернет страницата на общината за обществено обсъждане (чл.66, ал.3, т.2). Също така се предвижда информацията и данните за одобрените план-сметки, отчетените разходи и отчетените количества събрани и третирани битови отпадъци за предходната година, както и приетите основи за определяне на таксата за битови отпадъци за текущата година да се публикуват ежегодно в срок до 15-и февруари на интернет страницата на общината във формат, определен с наредбата за изготвяне на план-сметката (чл.71 б, ал.1). Предвидено е Националното сдружение на общините в Република България ежегодно до 31 март да оповестява обобщена информация, свързана с таксата за битови отпадъци, по общини, по области и на национално ниво (чл.71 б, ал.2).

Законът за устройство на територията (Обн. ДВ. бр.1 от 2 Януари 2001г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.16 от 23 Февруари 2021г.) урежда обществените отношения, свързани с устройството на територията, изискванията към инвестиционното проектиране и строителството в страната, и определя ограниченията върху собствеността за устройствени цели. Законът съдържа също разпоредби във връзка с произтичащите от ЗУО изисквания относно строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради:

Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г.

- премахването на строежи се извършва след одобряване на план за управление на строителни отпадъци, изискван от ЗУО (чл.196, ал.3);
- откриването на строителна площадка и определянето на строителна линия и ниво, както и заверката на заповедната книга се извършват след представяне от възложителя на одобрен план за управление на строителните отпадъци, както и други изискващи се по закон документи (чл.157, ал.2);
- след приключване на строително-монтажните работи лицето, упражняващо строителен надзор, изготвя окончателен доклад до възложителя, който трябва да съдържа информация за изпълнението на строежа в съответствие с изискванията за селективно разделяне на отпадъците, образувани по време на строителните и монтажните работи, и дейностите по разрушаване с цел осигуряване на последващото им оползотворяване, включително рециклиране и постигане на съответните количествени цели за оползотворяване и рециклиране (чл.168, ал.6, т.10)
- на фаза одобрение на строеж за въвеждане в експлоатация не се допуска въвеждане в експлоатация, когато не е издадено разрешение или регистрационен документ за дейности с отпадъци, когато такива се изискват по реда на ЗУО (чл.178, ал.3, т.7)

Подзаконовите нормативни актове са издадени към Закона за управление на отпадъците и са изброени по-долу:

- *Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г. (Обн. ДВ, бр. 11 от 31.1.2017 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.2 от 08.01.2021г.);*
- *Наредба за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса (Приета с ПМС № 76 от 12.04.2016 г., обн., ДВ, бр. 30 от 15.04.2016 г., в сила от 16.06.2016 г. посл.доп. ДВ. бр.2 от 08.01.2021г.);*
- *Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (Приета с ПМС № 351 от 27.12.2012 г., обн., ДВ, бр. 2 от 8.01.2013г. посл. изм. и доп. ДВ. бр.2 от 08.01.2021г.);*
- *Наредба № 1 от 09.02.2015 г. за изискванията към дейностите по събиране и третиране на отпадъците на територията на лечебните и здравните заведения (обн., ДВ, бр. 13 от 17.02.2015 г., изм. и доп. ДВ. бр.102 от 11.12.2018г.);*
- *Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 111 от 27.12.2013 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.26 от 22 Март 2020г.);*
- *Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, приета с ПМС 267 от 5.11.2017 г. (Обн., ДВ, бр. 98 от 08,12.2017 г.);*
- *Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки (обн., ДВ, бр. 85/06.11.2012 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.2 от 08.01.2021г.);*
- *Наредба № 3 за изискванията към инсталации, произвеждащи титанов диоксид (обн. ДВ, бр. 49/04.06.2013 г.);*
- *Наредба № 2 от 23.07.2014 г. за класификация на отпадъците (обн., ДВ, бр. 66 от 08.08.2014 г. посл. изм. и доп. ДВ. бр.86 от 06.10. 2020г.);*

Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г.

- Наредба № 4 за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци (обн. ДВ, бр. 36 от 2013 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.101 от 27.11.2020г.);
- Наредба № 7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 81 от 17.09.2004 г.);
- Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (обн., ДВ, бр. 80 от 13.09.2013 г., в сила от 13.09.2013 г., изм. и доп., бр. 13 от 7.02.2017 г.);
- Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри (обн., ДВ, бр. 51 от 20.06.2014 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.30 от 31.03.2020г.);
- Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства (Приета с ПМС № 11 от 15.01.2013 г., обн., ДВ, бр. 7 от 25.01.2013 г., в сила от 25.01.2013 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.2 от 08.01.2021г.);
- Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието (Приета с ПМС № 201 от 4.08.2016 г., обн., ДВ, бр. 63 от 12.08.2016 г., посл. изм. ДВ. бр.55 от 7 Юли 2017г.
- Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (приета с ПМС № 352 от 27.12.2012 г., обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.2 от 08.01.2021г.);
- Наредба № 3 от 05.08.2014 г. за изискванията за реда и начина за инвентаризация на оборудване, съдържащо полихлорирани бифенили, маркирането и почистването му, както и за третирането и транспортирането на отпадъци, съдържащи полихлорирани бифенили (обн., ДВ, бр. 70 от 22.08.2014 г.);
- Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване (приета с ПМС № 256 от 13.11.2013 г., обн. ДВ, бр. 100 от 19.11.2013 г., в сила от 01.01.2014 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.2 от 08.01.2021г.);
- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (Приета с ПМС № 221 от 14.09.2012 г., обн. ДВ. бр.73 от 25.09.2012 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.2 от 08.01.2021г.);
- Наредба за реда и начина за изчисляване на размера на финансовата гаранция или еквивалентна застраховка и за предоставяне на годишни справки-декларации при трансграничен превоз на отпадъци (Приета с ПМС № 195 от 10.07.2014 г., обн., ДВ, бр. 59 от 18.07.2014 г., посл. изм. ДВ. бр.47 от 5 Юни 2018г.).

Основни изводи и препоръки

- Управлението на отпадъците на община Белене се извършва въз основа на приети от ОбС Белене планови и програмни документи.
- Нормативната уредба на община Белене отговаря на минималните изисквания на чл. 22 от ЗУО.
- Във връзка с въвеждането на изискванията на Пакета „Кръгова икономика“ в националното законодателство, община Белене следва да предприеме действия по актуализиране на общинската наредба по чл.22 от ЗУО.

II. Анализ на отпадъците

Съгласно Методическите указания на МОСВ за разработване на общински програми за управление на отпадъците, анализът на отпадъците трябва да включва:

1. Битови отпадъци.
2. Строителни отпадъци
3. Производствени и опасни отпадъци
4. Специфични потоци отпадъци, които включват:
  - Масово разпространени отпадъци (отпадъци от опаковки, негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), отпадъчни масла и нефтопродукти, излезли от употреба гуми)
  - Утайки от ГПСОВ
  - Медицински и биологични отпадъци

II.1. Битови отпадъци

Информацията за количествата и състава на отпадъците е от много голяма важност за вземане на правилни решения за управлението им и оразмеряването на системите, инсталациите и съоръженията за третиране. Непрекъснато нарастващото количество отпадъци, образувани от жизнената дейност на хората, производството и търговията, налага предприемането на мерки за намаляване на общото им количество, повторната им употреба и увеличаване рециклирането и оползотворяването им. Същевременно с развитието на технологиите за третиране на отпадъци, все повече се разширяват възможностите за използването на отпадъците като алтернативен суровинен и енергиен източник и намаляване на количеството, предназначено за депониране. Разгледани са количествата на битовите отпадъци – образувани, събрани, рециклирани, оползотворени и обезвредени.

Анализът на битовите отпадъци е ключов анализ за разработването на общинската програма и дава отговор на следните въпроси:

- Какви са количествата образувани отпадъци в общината и каква е нормата на натрупване?
- Какви са количествата и тенденциите на различните потоци отпадъци за анализирания период?
- Какъв е морфологичният състав на образуваните битови отпадъци в общината?
- Какви са количествата повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци за разглеждания период и какви са тенденциите в третирането им?
- Каква е степента на изпълнение на целите, които са поставени пред общината в съответствие с националното и европейското законодателство?

Жителите на дадена административна единица образуват различно количество отпадъци с различен състав. Тези показатели зависят от социалния статус, битовите особености на средата, изградената култура на потребление и други фактори. Община Белене е една от сравнително малките общини в България, но се сблъсква с почти пълната гама проблеми, свързани с управлението на отпадъците.

В община Белене през последните години количеството на депонирани отпадъци на жител на година намалява с по-бързи темпове от България, като през 2018 г. в общината на жител се депонират с над 40 % по-малко отпадъци, в сравнение за същата година в България.

Основни изводи

Наличната информация и тенденциите дават основание да се направят следните основни изводи относно битовите отпадъци:

- Общото количество на образуваните битови отпадъци следва тенденция към трайно намаление
- Същата тенденция се проследява и при количествата образувани битови отпадъци на човек от населението - намаление за периода 2009-2018 г. от 484 на 308 кг/ж/г.
- В сравнителен план с България, Община Белен е под средното ниво на образуване на битови отпадъци
- Количеството на директно депонираните битови отпадъци от 2017г. намалява със 100%.
- Наблюдаваните тенденции показват, че общината има капацитет да постигне националните и общоевропейските количествените цели за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци.
- Общината следва да планира и изпълни допълнителни мерки за организиране на системи за разделно събраните битови отпадъци и увеличаване на количествата на подготвените за повторна употреба и рециклиране битови отпадъци.
- Делът на населението, обхванато от системите за организирано сметосъбиране и транспортиране на битовите отпадъци достига 100 %.

II.2. Строителни отпадъци

Определение:

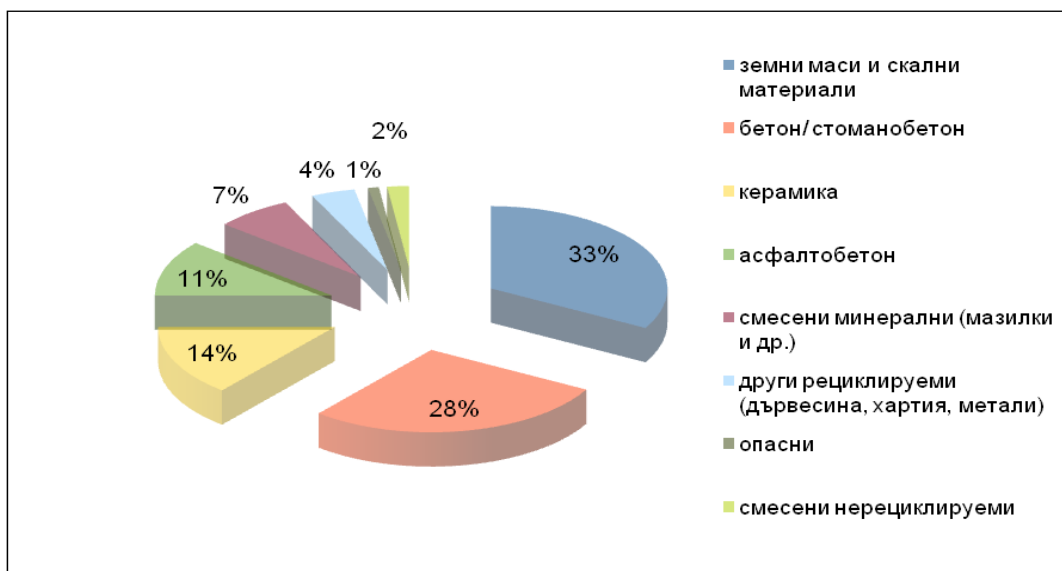
"Строителни отпадъци" (СО) са отпадъците от строителство и разрушаване, съответстващи на кодовете отпадъци, посочени в глава 17 от Индекс към Решение 2000/532/ЕО на Комисията от 3 май 2000 г. за замяна на Решение 94/3/ЕО за установяване на списък на отпадъците в съответствие с член 1, буква "а)" от Директива 75/442/ЕИО на Съвета относно отпадъците и Решение 94/904/ЕО на Съвета за установяване на списък на опасните отпадъци в съответствие с член 1, параграф 4 от Директива 91/689/ЕИО на Съвета относно опасните отпадъци и следващите му изменения. (§ 1, т. 39 от Допълнителните разпоредби на ЗУО, Обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г.).

С Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, Обн. ДВ. бр.98 от 8 Декември 2017 г. се цели да се предотврати и ограничи замърсяването на въздуха, водите и почвите, както и да се ограничи рискът за човешкото здраве и околната среда в резултат на събирането, третирането и транспортирането на СО и да се насърчи рециклирането и оползотворяването на СО за постигане на целите по чл. 32 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО).

Чл. 6 от Наредбата забранява нерегламентираното изхвърляне, изгаряне, както и всяка друга форма на нерегламентирано третиране на СО, в т. ч. изхвърлянето им в контейнерите за събиране на битови отпадъци или разделно събиране на отпадъци от опаковки.

От гледна точка на морфологията на отпадъците от строителство и разрушаване (ОСР), средно за страната над 60% от образуваните отпадъци са земни маси и скални материали и бетон/стоманобетон, следвани от керамиката – 14%.

Фигура 5-Обобщени данни за страната за морфологията на строителните отпадъци през 2009г.

Източник: Национален стратегически план за управление на строителни отпадъци 2011- 2020 г.

Преобладаващата част от строителните отпадъци имат висок потенциал за рециклиране и оползотворяване, има достъпни технологии за рециклиране, но няма достатъчен капацитет в страната за рециклиране на строителни отпадъци

Строителните отпадъци са получени вследствие на строително-монтажни работи, отпадъци от разрушаване или реконструкция на сгради и съоръжения. Състоят се главно от бетон, тухли, земни маси и керамика, изолации, дървени материали и пластмаси, хидроизолации, керемиди и др., със съответния код по Наредба № 2 от 2014 г. за класификация на отпадъците.

На територията на община Белене основното количество строителни отпадъци се генерират от дейността на фирми, извършващи строителна и ремонтна дейност.

Възложителите на СМР и/или на премахването на строежи отговарят за изготвянето на план за управление на строителните отпадъци (ПУСО). Контролът по изпълнение на ПУСО се осъществява от кмета на общината, на чиято територия се извършват СМР/премахването на строеж, или от оправомощено от него длъжностно лице. За строежи, чийто възложител е кметът на общината, контролът по изпълнение на ПУСО се осъществява от директора на РИОСВ, на чиято територия е строежът. Кметът на общината изпраща информацията до директора на РИОСВ, на чиято територия ще се извършват СМР или премахване на строежи, за издадените през предходния месец разрешения за строеж или заповеди за премахване на строеж. Кметът на общината отговаря за предаването на отделените строителни отпадъци по време на принудителното премахване на строежи, за оползотворяване на материалите и за влагане на рециклирани строителни материали, включително за покриването на разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране. Разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране на строителни отпадъци, получени в резултат на принудително премахване на строеж, са за сметка на извършителя на незаконния строеж или на собственика на сградата или съоръжението. Въз основа на влязла в сила заповед за премахване на строежа и протокол за извършените разходи за дейностите по транспортиране и оползотворяване на отпадъците кметът на общината подава заявление за издаване на заповед за незабавно изпълнение на събиране на вземането от задължените лица по реда на чл.417, т.2 от Гражданския процесуален кодекс. В случаите, когато кмета на общината е възложител на строителни и монтажни работи, с изключение на текущи ремонти, и възложител на премахване на строежи, следва да изготви план за управление на строителните отпадъци. Съдържанието и изискванията към плана се определят в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали.

Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г.

На територията на общината няма специално депо за строителни отпадъци.

За експлоатацията на регионалните депа са издадени съответните комплексни разрешителни (КР), по реда на Глава седма, раздел II от Закона за опазване на околната среда. В издаденото КР № 500-Н0/2014г., Актуализирано с Решение № 500-Н0-И0-А1/2020г. на Изп.директор на ИАОС, на Община Никопол за: „Регионална система за управление на отпадъците в регион Левски (Никопол)“ е разрешено на територията на площадката да се приемат за обезвреждане, следните строителни отпадъци, с код и наименование:

- 17 01 07 - Смеси от бетон, тухли, керемиди, плочки и керамични изделия, различни от упоменатите в 17 01 06,
- 17 02 01 - Дървесина,
- 17 03 02 - Асфалтови смеси, различни от упоменатите в 17 03 01,
- 17 05 06 - Драгажна маса, различна от упоменатата в 17 05 05,
- 17 05 08 - Баластра от релсов път, различна от упоменатата в 17 05 07,
- 17 06 04 - Изолационни материали, различни от упоменатите в 17 06 01 и 17 06 03,
- 17 09 04 - Смесени отпадъци от строителство и събаряне, различни от упоменатите в 17 09 01, 17 09 02 и 17 09 03
- 17 06 05* - Строителни материали, съдържащи азбест

Допълнително в КР е разрешено на депото да се приемат следните отпадъци (основно строителни) за извършване на дейности по тяхното оползотворяване за запръстяване на работните участъци от депото и при рекултивацията на запълнените клетки на „Регионална система за управление на отпадъците в регион Левски (Никопол)“, на отпадъци с код и наименование:

- 17 05 04 - Почва и камъни, различни от упоменатите в 17 05 03 (хумус),
- 17 05 04 - Почва и камъни, различни от упоменатите в 17 05 03 (земни маси).

Третирането и транспортирането на отпадъците от строителни площадки и от премахването на строежите се извършват от възложителя на строежа или от собственика на строителните отпадъци или от друго лице, отговарящо на изискванията по чл. 35, въз основа на писмен договор, срещу съответно заплащане.

В съответствие с Правилата за приемане и депониране на производствени и строителни отпадъци на РСУО, се приемат за депониране генерирани строителни отпадъци от текущи ремонти от домакинствата, като същите следва да са надребнени.

Основните проблеми, свързани със строителните отпадъци са неконтролираното изхвърляне на строителни отпадъци от гражданите и фирмите, което води до формирането на нерегламентирани сметища.

Друг проблем е изхвърлянето на строителни отпадъци в контейнерите за битови отпадъци, което води до тяхното повреждане, а от тежината им се повреждат и повдигащите механизми на сметосъбиращите специализирани автомобили.

В рамките на общината не се извършва разделно събиране по видове строителни отпадъци, както от фирмите, така и от населението.

За да отговаря на законодателните изисквания, община Белене е препоръчително да предприеме следните действия:

- Да предприеме действия за разделно събиране от домакинствата на строителните отпадъци от малки ремонтни дейности. Гражданите биха могли да се задължат да оставят тези отпадъци в добре завързани чували до контейнерите, които да се извозват от общината до регионалното депо или да се въведе възможност при предварителна заявка и до определени количества общината да извозва от домакинствата такива отпадъци без те да заплащат за това. Също така общината може да определи площадка, на която гражданите сами да предават безплатно строителни отпадъци от ремонтни дейности до определени количества;

- Да предостави възможност за безплатно приемане на определена площадка на разделно селектирани отпадъци при разрушаване на сгради, които биха могли да се използват ползотворно (напр. тухли, керемиди и др.) и които да се предоставят безвъзмездно на нуждаещи се граждани;

II.2.1. Основни изводи

- Липсва информация за общо генерираните ОСР на територията на общината, поради което не може да се направи констатация за общото ниво на генериране и оползотворяване на ОСР на територията на общината. Разбира се, както по-горе е подчертано, всички въпроси, свързани с ОСР, с изключение на отпадъците от ремонтна дейност на домакинствата, са извън компетенциите на общината, като въпросите за отчетността се решават на национално ниво.
- Липсва целенасочено проучване и информация за територията на община Белен за общо генерирани ОСР, оползотворени ОСР, морфологичен състав и източници на този поток отпадъци.
- Не е налично целенасочено проучване и информация относно количествата строителни отпадъци от ремонтната дейност на домакинства, който поток отпадъци е ангажимент на общината за оползотворяване или обезвреждане.
- Налице е изоставане на процеса по осигуряване на площадки, които общините трябва да осигурят съгласно ЗУО, на които домакинствата могат да оставят разделно събраните строителни отпадъци от ремонтната дейност, което често е една от причините тези отпадъци да се изхвърлят в контейнерите за смесени битови отпадъци или до тях и съответно да запълват депото за битови отпадъци и замърсяват уличните пространства.
- Препоръчително е да се развие система за разделно събиране на строителни отпадъци от ремонтни дейности от домакинствата.

II.3. Производствени и опасни отпадъци

Определения:

Производствени отпадъци са отпадъците, образувани в резултат на производствената дейност на физическите и юридическите лица (§1, т. 32 от Допълнителните разпоредби на ЗУО, Обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г.). Това са количества вещества (продукти, остатъци, суровини и материали), несъдържащи вредни замърсители, създаващи риск за здравето на хората и околната среда, които не могат да се използват в производството (поради липса на технологии или пазар), не могат да бъдат продадени и от които притежателят желае или е длъжен да се освободи. Управлението на производствените отпадъци е задължение на лицата, които ги образуват.

„Опасни отпадъци” са отпадъците, които притежават едно или повече опасни свойства, посочени в Приложение № 3 на ЗУО (§ 1, т. 12 от Допълнителните разпоредби на ЗУО, Обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г.).

Предаването и приемането на производствените и опасните отпадъци се извършват само въз основа на писмен договор с лица, притежаващи разрешение, комплексно разрешително или регистрационен документ по чл. 35 за съответната дейност и площадка за отпадъци със съответния код съгласно наредбата за класификация на отпадъците. Притежателите на производствени и опасни отпадъци са длъжни да изпълняват разпоредбите на ЗУО.

В процеса на събиране, транспортиране и временно съхраняване опасните отпадъци се опаковат и етикетират в съответствие с действащите стандарти на Европейския съюз, както и в съответствие с международните правни актове за превоз на опасни товари, ратифицирани от Република България със закон. Производството, събирането и транспортирането на опасни отпадъци, както и тяхното съхранение и третиране се извършват при условия, осигуряващи защита за околната среда и човешкото здраве, включително чрез мерките за контрол на отпадъците и осигуряване на възможност за тяхното проследяване от образуването до окончателното им третиране, при спазване на изискванията на глава четвърта, раздел I от ЗУО. При превоз на опасни отпадъци на територията на Република България те се придружават от идентификационен документ по образец. Документът може да е и в електронен формат и съдържа данните, определени в приложение ІВ към Регламент (ЕО) № 1013/2006.

Съгласно разпоредбите на Наредба № 1 от 04.06.2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри, лицата, чиято дейност е свързана с образуване на производствени и опасни отпадъци са длъжни да водят отчетност и предоставят информация за дейностите по отпадъци.

ИАОС е отговорната институция за събиране на информация по НАРЕДБА №1 от 04.06.2014г. Информацията се събира ежегодно посредством годишни отчети. Националният статистически институт и ИАОС са основните източници на информации за количествата на образувани производствени и опасни отпадъци по икономически дейности, която се обобщава и публикува на национално ниво.

Директорът на РИОСВ – Плевен или оправомощено от него длъжностно лице упражнява контрол за спазване изискванията за третиране на отпадъци и на условията по издадените разрешения за:

1. дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на отпадъци на територията на съответната РИОСВ;

2. съоръженията и инсталациите за съхраняване и третиране на отпадъци.

Директорът на РИОСВ- Плевен контролира също така отчетността и предоставянето на информация, свързана с управлението на отпадъците.

Кметът на общината или оправомощено от него длъжностно лице контролира дейностите по депониране на производствени и опасни отпадъци, в случаите когато се предават на общински и/или регионални депа.

В издаденото КР № 500-Н0/2014г., Актуализирано с Решение № 500-Н0-И0-А1/2020г. на Изп.директор на ИАОС, на Община Никопол за: „Регионална система за управление на отпадъците в регион Левски (Никопол)“ е разрешено на територията на площадката да се приемат за обезвреждане, производствени неопасни отпадъци, както и опасни с код и наименование: 16 01 11* - Спирачни накладки, съдържащи азбест. В съответствие с Правилата за приемане и депониране на производствени отпадъци, фирмите желаещи да ползват услугите на РСУО, следва да спазват изискванията за прием на генерираните от тях производствени отпадъци.

III.3.1 Основни изводи

- Схемата за отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при производството на стоки и услуги се прилага за производствените отпадъци, вкл. производствени опасни отпадъци.
- Депонирането на производствени отпадъци на регионалното депо ще доведе до по-бързото изчерпване на капацитета на депото;

Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г.

- Липсва информация за общо генерираните производствени и опасни отпадъци на територията на общината, поради което не може да се направи констатация за общото ниво на образуване до окончателното им третиране.

II.4. Специфични потоци отпадъци

II.4.1. Масово разпространени отпадъци (отпадъци от опаковки, негодни за употреба батерии и акумулатори, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, излезли от употреба моторни превозни средства, отпадъчни масла и нефтопродукти, излезли от употреба гуми)

II.4.1.1. Отпадъци от опаковки

С приемането на Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки през 2012 г. в националното законодателство се регламентират:

- изискванията за предотвратяване вредното въздействие на отпадъците от опаковки върху околната среда;
- прилагането на мерки от лицата, които пускат на пазара опаковани стоки, за събирането, оползотворяването и/или обезвреждането на образуванията в резултат на тяхната употреба отпадъци от опаковки без риск за човешкото здраве и околната среда и за постигане на целите за оползотворяване;
  - изискванията към пусканите на пазара опаковки;
  - изискванията за маркиране на опаковките;
  - мерките за намаляване на отпадъците от опаковки, предназначени за крайно обезвреждане, при спазване на следната последователност:
    - а) предотвратяване образуването на отпадъци от опаковки;
    - б) подготовка за повторна употреба на отпадъци от опаковки;
    - в) рециклиране на отпадъци от опаковки;
    - г) друго оползотворяване на отпадъци от опаковки, например оползотворяване за получаване на енергия, и
    - д) обезвреждане;
  - условията за носене на отговорност от първоначалния причинител на отпадъци от опаковки по цялата верига от тяхното събиране до третирането им, както и за споделяне и прехвърляне на отговорността между лицата, участващи във веригата за събиране и третиране;
  - мерките, които определят носенето на разширена отговорност от производителите, с цел насърчаване на повторната употреба, предотвратяването, рециклирането и друго оползотворяване на отпадъците от опаковки;
  - създаването на системи за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки;
  - информирането на крайните потребители за ролята им в разделното събиране на отпадъци от опаковки, значението на маркировките върху съществуващите опаковки на пазара и наличните системи за събиране, оползотворяване и обезвреждане.

Лицата, които пускат на пазара опаковани стоки, са отговорни за поетапно постигане на цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъци от опаковки.

Системите за разделно събиране на отпадъци от опаковки обхващат не по-малко от 6 000 000 жители на територията на страната и задължително включват всички населени места с население, по-голямо от 5 000 жители, и курортните населени места.

Отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метали, образувани от търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради, се събират разделно, с изключение на изискването за населени места, където няма изградена система за разделно събиране на същите отпадъци от домакинствата.

Лицата, които пускат на пазара опаковани стоки, отговарят за разделното събиране на образуванията от тях отпадъци от опаковки, включително организиране на системите за

разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки.

Събрани отпадъци от опаковки и обхванато население

От 02.04.2018г. общината сключва договор с фирма „Булекопак” АД за организиране на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на община Белене.

Съгласно чл. 23, ал. 3 от Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки, броят на жителите в населените места и общините се определя въз основа на последните данни за населението по настоящ адрес на Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване" на Министерството на регионалното развитие и благоустройството, актуални към 1 януари на текущата година.

II.4.1.2. Други масово разпространени отпадъци, негодни за употреба батерии и акумулатори, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, излезли от употреба моторни превозни средства, отпадъчни масла и нефтопродукти, излезли от употреба гуми)

За другите масово разпространени отпадъци поради липса на интерес от страна на организациите по оползотворяване, община Белене няма сключени договори за събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, излезли от употреба моторни превозни средства, отпадъчни масла и нефтопродукти, излезли от употреба гуми и съответно не може да се направи извод за количествата разделно събирани и/или оползотворени/рециклирани отпадъци.

На територията на общината не действат фирми, притежаващи разрешения, издадени по реда на по реда на Глава пета, раздел I от ЗУО, за извършване на дейности по третиране на отпадъци от излезли от употреба моторни превозни средства /ИУМПС/ излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, НУБА, отработени масла.

Домакинствата на територията на общината не могат да се освободят от тези видове отпадъци чрез предаването им за разделно събиране и последващо или оползотворяване в т. ч. рециклиране. Съответно на територията на община Белен не са обособени „места” за събиране на НУБА и ИУЕЕО или излезли от употреба гуми, и отработени масла, както и няма утвърдени графици за кампанийното им събиране.

II.4.1.3. Център за екологосъобразно събиране и временно съхранение на опасни битови отпадъци от домакинства

Към днешна дата, центърът за екологосъобразно събиране и временно съхранение на опасни битови отпадъци от домакинства на Община Левски е влязъл в експлоатация.

На 21.11.2019 г. Община Левски е получила безвъзмездно собствеността върху центъра от ПУДООС и правото самостоятелно да извършва дейностите по събиране и временно съхраняване на опасни битови отпадъци, както и събиране с мобилни събирателни пунктове на опасните битови отпадъци от домакинства, включително и от съседните общини. Община Белене има сключен предварителен договор с община Левски за събиране и извозване на опасни отпадъци от домакинствата включващи излязла от употреба бяла техника, компютри, принтери, телевизори и др.

В центъра и с мобилният пункт ще се събират следните групи отпадъци, които имат обозначения за опасни свойства, въздействащи на околната среда и на човешкото здраве, като перилни и почистващи препарати, пестициди и други растително-защитни препарати за дома и градината, живак и живаксъдържащи отпадъци (например термометри, живачни прекъсвачи

и др.). Излязло от употреба електронно и електрическо оборудване, като хладилници и климатици, домакински уреди, като микровълнови печки, телевизори, оборудване от домашния офис - комшогри, принтери и монитори, електрически инструменти. Отработени смазочни и моторни масла, спирачни и антифризни течности, негодни батерии и акумулатори, фармацевтични продукти (лекарства с изтекъл срок на годност или неподлежащи на употреба), продукти, свързани с грижи по домашни любимци. Бои, лакове, бояджийски материали, мастила, разтворители, например за отстраняване на петна. Замърсени опаковки, кърпи за изгриване и замърсени облекла, фотографски материали, химически вещества и препарати, различни от перилните и почистващи препарати. С осъществяването на тази дейност ще бъде значително намалено генерирането на опасни отпадъци от домакинствата и ще доведе до редуциране на здравните рискове за населението.

II.4.2. Утайки от ПСОВ

След изпълнен проект „Частично изграждане на канализационна мрежа с ПСОВ и рехабилитация на съществуващата водопроводна мрежа град Белене”, финансиран по ОПОС на обща стойност 42 392 916 лв., се приключени следните дейности:

- Изградена е пречиствателна станция за отпадъчни води на гр. Белене за 11460 е.ж.; изграждане на канализационна мрежа с обща дължина 19963 м;
- Изграден е заустващ канализационен колектор с обща дължина 326 м;
- Рехабилитирана е водопроводна мрежа по трасетата на изгражданата канализация с обща дължина 18445 м;
- Изграден е нов захранващ водопровод до ПСОВ с дължина 1157 м.

Образуваните количества утайки се транспортират за последващо третиране на регионалната система за управление на отпадъците.

II.4.3. Медицински и биологични отпадъци

Медицинските отпадъци имат някои по специфични характеристики и изискват специално третиране. Болничния отпадък може да носи зарази, поради което следва да бъде отделен от другите смесени отпадъци за се избегне заплахата за общественото здраве. В този отпадък се включват превръзки, остатъци от лекарства и опаковки, лабораторни проби, използвани инструменти и системи, хирургически отпадъци и др. Управлението на отпадъците от лечебни и здравни заведения е уредено основно чрез Закона за управление на отпадъците и Наредба № 1 от 09.02.2015 г. за изискванията към дейностите по събиране и третиране на отпадъците на територията на лечебните и здравните заведения.

Съгласно действащата нормативна уредба, във всяко лечебно заведение, отпадъците се разделят на мястото на тяхното образуване на опасни и такива, които не притежават опасни свойства (неопасни). Отговорността за управлението на болничните отпадъци е на медицинските заведения, в които се образуват. Към момента не функционира система за получаване на данни за болничните отпадъци в общината.

В съответствие със ЗУО и Наредба № 1 за изискванията към дейностите по събиране и третиране на отпадъците на територията на лечебните и здравните заведения дейностите по събиране и третиране на медицинските отпадъци отпадъци са задължение на лицата които ги образуват и по конкретно:

1. лечебните заведения по чл. 8, 9 и 10 от Закона за лечебните заведения;
2. здравните заведения по чл. 21 от Закона за здравето.

Директорът на РЗИ и директорът на РИОСВ или оправомощени от тях длъжностни лица упражняват контрол на дейностите по третиране на опасни отпадъци в лечебните и здравните заведения.

II.4.4. Основни изводи

От събраната и информация могат да се направят следните изводи и препоръки:

- Организираната е система за разделно събиране на отпадъците от опаковки
- На територията на общината не са организирани системи разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), излезли от употреба гуми (ИУГ), отпадъчни масла и нефтопродукти и опасни отпадъци от домакинствата.
- Липсва информация за общо генерираните медицински и биологични отпадъци на територията на общината, поради което не може да се направи констатация за общото ниво на генериране и третиране на територията на общината.
- Количествата на смесените битови отпадъци, които постъпват за третиране от територията на община Белене, могат допълнително да се намалят, чрез отделяне на количествата рециклируемите компоненти от смесения отпадъчен поток,
- Да се проведе широка информационна кампания за разделното събиране и изхвърляне на отпадъците от опаковки в населените места, в които такава се организира.

Ш. Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъци

Анализът на инфраструктурата за управление на отпадъците се стреми да даде отговор на следните въпроси:

1. Какви са тенденциите и настоящата ситуация по отношение на осигуряване от общината на инфраструктура за отпадъци, чието управление е от компетенциите на местните власти, включително спрямо тенденциите в страната като цяло
2. Осигурената, изградената и в процес на изграждане инфраструктура достатъчна ли е за третиране на отпадъците на територията на общината и за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, поставени пред местните власти
3. Необходима ли е допълнителна инфраструктура за подобряване на услугите и постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците
4. Какви са основните изводи и препоръки от анализа

Предмет на настоящия анализ е инфраструктурата за управление на битовите отпадъци, тъй като управлението на тези потоци отпадъци са от компетенциите на общините. Направен е анализ и на инфраструктурата за третиране на отпадъци от строителство и разрушаване (ОСР), тъй като управлението макар и на малка част от този поток отпадъци е също от компетенциите на местните власти.

В края на анализа са направени основни изводи и препоръки, с цел идентифициране на необходимите мерки по отношение на инфраструктурата за отпадъците.

Ш.1. Инфраструктура за битови отпадъци

Анализът на инфраструктурата за управление на битовите отпадъци е направен относно двата компонента на инфраструктурата:

1. Съоръжения и инсталации за третиране на битовите отпадъци
2. Съдове и техника за събиране и транспортиране на битовите отпадъци – където се разглеждат съдовете за събиране на битови отпадъци и транспортна техника за сметоизвозване, които са част от системата за управление на отпадъците

Ш.1.1. Основни характеристики на съоръжения и инсталации за третиране на битовите отпадъци

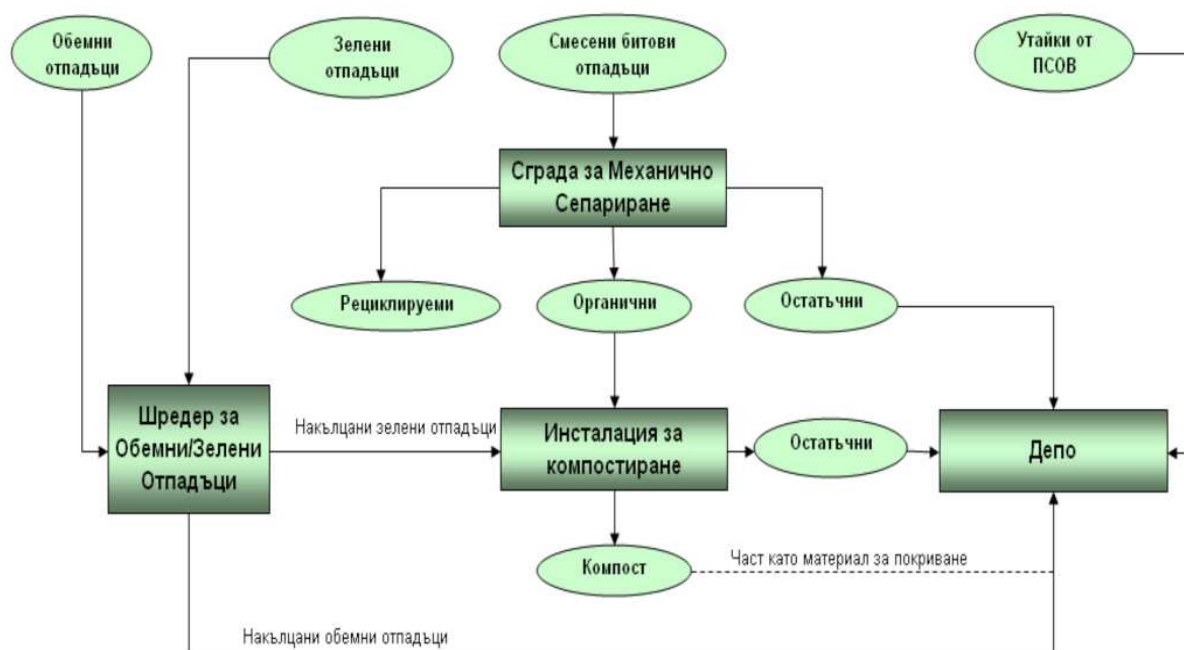
Община Белене използва изградената на територията на Община Никопол „Регионална система за управление на отпадъците обслужваща общините Никопол, Белене, Свищов, Левски и Павликени.

РСУО Левски-Никопол е изградена в поземлен имот № 280011 в землището на с. Санадиново, с ЕКАТТЕ 65320, община Никопол, обща площ на имота 173, 981 дка, от които площта на депото е -51 199 м² с обем 508 875 м³ и общ капацитет 407 100 тона /за 20 години.

На фигурата по-долу е представена Технологична схема¹ за третиране на отпадъците в РСУО, площадка ПИ №280011 в землището на с. Санадиново, община Никопол.

¹ Източник: <https://app.eop.bg/today/73140>

Технологична схема за третиране на отпадъците в РСУО

III.1.1.1. Инсталация за сепариране /механично третиране/

Инсталацията за механично третиране /ИНСТАЛАЦИЯ ЗА СЕПАРАЦИЯ) - представлява съоръжението за две степенно сепариране (сортиране) по материали (ССМ) от смесени битови отпадъци, която:

- сепарира металните отпадъци;
- отделените биоразградими остатъци могат да се компостират.

Предвиденият капацитет на Инсталацията е **23 272 т/год²**. Основната концепция в тази инсталация е комбинация от ръчно сортиране, магнитна сепарация, система от сита с различни отвори, балистична сепарация и пр., при която се отделят:

- по видове хартия, картон; - метали (черни и цветни);
- по видове пластмаси;
- материал за гориво, получено от отпадъци (RDF);
- биоразградими отпадъци от смесени битови отпадъци, които могат да бъдат използвани, за производство на компост (със сравнително ниско качество).

Инсталацията за сепариране е изградена така, че да има достатъчно пространство между стените и разположените машини и да позволява лесен и удобен достъп до технологичното оборудване. На долната част на сградата са разположени следните участъци и помещения:

- Участък за приемане на отпадъци
- Контролна зала
- Производствен участък
- Сортировъчна кабина 1
- Сортировъчна кабина 2

² Източник: Техническа оценка към КР на Община Никопол за „Регионална система за управление на отпадъците в регион Левски (Никопол)“, № 500-Н0/2014 г.

Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г.

- Клетките за отпадъци под сортировъчна кабина 2
- Помещение за електрически трансформатори
- Помещение за електрически разпределителни табла
- Общо складово помещение
- Помещения за персонал – (стая за почивка, кухненски бокс, съблекални, бани, тоалетни)

Разположението на отделните функционални звена е в съответствие с приетия технологичен процес. В инсталацията се извършва предварително третиране чрез сепариране на отпадъци с код и наименование: 20 03 01 - Смесени битови отпадъци, както и всеки един битов отпадък, при чието сепариране могат да се отделят оползотворими компоненти като хартия и картон; пластмаси; метали; стъкло и биоразградима фракция, с капацитет до 15 т/ч.

Под понятието “предварително третиране” следва да се разбират всички дейности, свързани със сортиране на отпадъците постъпващи в инсталацията за сепариране с цел отделяне на оползотворими компоненти от общия поток на отпадъците преди депониране, при което количеството и обемът на отпадъците за обезвреждане чрез депониране се намалява значително. С това се удължава експлоатационния срок на клетката за депониране на отпадъци и се спестяват за общините значителни финансови средства от отчисления по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО. Процесът, от който се получават рециклируеми продукти, се провежда в рамките на участъка за механично сепариране и ръчно сортиране. Смесените твърди отпадъци се третират на една сортировъчна механична производствена линия, която сепарира отпадъците в 6 потока отпадъчни продукти:

- Потокът на органичните вещества, който се получава от барабанното сито и се довежда чрез транспортър, преминавайки под финален магнитен сепаратор се подава за последващо компостиране
- Остатъчната фракция, която се получава от материалите, задържани от барабанното сито, след като са преминали през кабина за ръчно сортиране се прекарва отново под магнитен сепаратор. След това се довежда до сепаратор за цветни метали
- Поток от желязосъдържащи материали, който е получен от три отделни точки на магнитната сепарация се събира в контейнери
- Потокът от рециклируеми материали (хартия, пластмаси и стъкло), които се получават при ръчно сортиране се пресова и балира
- Алуминиеви отпадъци се сортират чрез сепаратор за цветни метали, разположен след кабината за ръчно сортиране, след това се събират в контейнер
- Потокът на „остатъчна фракция” (гуми, кожа, текстил и др.) се отделя за обезвреждане на депото

Балираща преса

Разположена в сградата на инсталацията за сепариране, съобразено с технологичния поток на отпадъците. Пресата е с капацитет: **3 282 т/год.** или **13,68 т/ден.** Тя е предназначена за пресоване и балиране на рециклируеми материали, като: смесена хартия, картон, пластмаси. Машината се пълни с помощта на хранящ бункер от верижен транспортър към сепариращата инсталация.

Навес за продукция

Навесът за продукция е разположен на площадката на инсталацията за сепариране, западно от

нея. Тук временно се складира балирани разделените по вид рециклируеми отпадъци преди да се транспортират за рециклиране. Помещението е еднопространствено. Сградата е тристранно затворена.

Биофилтри

Разположени в близост от източната част на сградата на инсталация за сепариране, част от системата за обезпрашаване: биофилтър към участък „Приемане на отпадъци“; ръкавен филтър и биофилтър към участък „Сепарация на отпадъци“

Ш.1.1.2.Инсталация за компостиране

Съоръженията за компостиране на биоразградими отпадъци обработват два вида материали

- „зелени“, разделно събирани отпадъци;
- биоразградими отпадъци, сепарирани от МБТ.

Проектен капацитет: 57,84 тона/ден или 13 882 тона/год., съгласно технологията и условията от КР №500-Н0/2014г., актуализирано с Решение № 500-Н0-И0-А1/2020г.

Въведената в експлоатация площадка за компостиране е изградена и обхваща общо 5 зони, както следва:

1-ва зона - закрито метално хале, предназначено за прием на отпадъци;

2-ра зона – открит циментов участък, разделен посредством масивни преградни стени на шест клетки, предназначени за интензивно компостиране в статични купове покрити с полу-пропусклива мембрана с принудителна аерация;

3-та зона – открит циментов участък, разделен посредством масивни преградни стени на три клетки, предназначени за стабилизация на покритите с полу-пропусклива мембрана компостни купове;

4-та зона – метален навес с три преградни секции – предназначени за зреене на компостния материал;

5-та зона – метален навес с три преградни секции – за временно съхранение на готовата продукция (компост и/или нестандартен компост с код 19 05 03 (стабилизирана органична фракция)).

Шредер за обемни отпадъци

Предназначен за раздробяване (шредирание) на отпадъците постъпващи на площадката за компостиране и едрогабаритни отпадъци (получени от инсталацията за сепариране на смесени битови отпадъци).

Ш.1.1.3.Депозит за неопасни отпадъци

Клетка 1 за депониране на отпадъци – в експлоатация

Новоизградената Клетка 1 е въведена в експлоатация от 01.06.2016г. Клетка 1 е проектирана и изградена с площ от 18 500 м², с общ капацитет 101 775 тона/за 5 год., при очакван прогнозен годишен капацитет: 20 355 тона/год. и дневен капацитет: 84,82 тона/24 часа, съгласно условията от КР №500-Н0/2014г., актуализирано с Решение № 500-Н0-И0-А1/2020г.

При изграждане на Клетка 1 са извършени изкопни и насипни работи за строителство на диги и оформяне дъното на клетката. Запечатването на основата на депото включва: непроницаем слой (компактиран слой глина + геосинтетичен слой глина, геосинтетичен слой геомембрана), защитен геотекстил.

Към 31.12.2019г. в клетката са депонирани 35 009.05 т., или заети са 34.39% от капацитета.

Програма за управление на отпадъците на община Белене за периода 2021-2028 г.

В зависимост от произхода и свойствата на неопасните отпадъци от посочените общини отпадъците, които се приемат за обезвреждане се делят на:

- битови отпадъци,
- производствени неопасни отпадъци
- строителни отпадъци

Депото ще включва три клетки: За клетки 2 и 3 няма изработен работен проект. Обща площ на депото – 51 199 кв. м. Общ капацитет – 84,82 т/ден; Общо за целия период – 407 100 т/20 год.

Таблица 12- Капацитет на клетките на депото

Клетки	Период (година)	Депонирани отпадъци, тона	Необходим обем, м3
1 клетка (неопасни отпадъци)*	0-5	94,339	129,000
2 и 3 клетка (неопасни отпадъци)**	6-20	284,456	380,250
ОБЩО		378,795	509,250

Източник: ФК към проект „Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Левски (Никопол)”

Система за събиране на инфилтрат

Генерирането на инфилтрат е неизбежно последствие от практиката на депонирането на отпадъци. Системата е проектирана за дългосрочно събиране на инфилтрат и изключва примесването на дъждовни води, колкото е възможно повече. Инфилтратът се стича от различни точки на депото към отводнителните тръби. Формата на Клетка 1 е проектирана и изпълнена с 3% напречен и 5% надлъжен наклон, с цел улеснено събиране на инфилтрата, както чрез естествен отток към най-ниската точка, така и посредством дренажни тръби направени от HDPE с номинален (външен) диаметър ϕ 315 мм, разположени на дъното на клетката, във формата на „рибна кост” (под ъгъл 45°) на разстояние 40м. От най-ниската точка на дъното на клетката инфилтрата се насочва към събирателна шахта извън депото през DN315 тръба през насипната дига към друга събирателна шахта от която по гравитачен път постъпва в изравнителния събирателен резервоар на Вход на ПСОВ . Над изградената дренажна система е положен дренажен слой за инфилтрат от чакъл фракция 16/32 мм, с дебелина 0,5 м.

Системата за управление на биогаз

Предвидени са следните елементи за управление на биогаз:

- Газосъбирателни кладенци за извличане и отвеждане на газ от клетката на депото - общият брой на газовите кладенци в Клетка 1 по проектни данни е 7 бр.
- Система за събиране и разпределяне на биогаза, включваща мрежа от тръби, отводняващо устройство и газова подстанция
- Система за изгаряне на биогаза – монтирана е инсталацията за обезвреждане на биогаз (сметищен газ) чрез високо-температурно изгаряне със закрит факел на изгаряне

Пречиствателна станция за отпадъчни води (ПСОВ)

Предназначена за пречистване на смесен поток (производствени, инфилтратни, битово-фекални) отпадъчни води.

Технологичната схема на пречиствателната станция за смесени отпадъчни води се състои от следните елементи:

- Изравнителен резервоар (басейн за събиране, хомогенизиране/пресяване);
- Непроточен реактор с циклично действие (SBR* реактор);
- SBR изходящ резервоар;
- Инсталация за обратна осмоза (RO)
- Резервоар за чиста вода, оборудван с 2 бр. хидрофорни помпи подаващи вода за оросяване на биофилтрите;
- Резервоар за уплътняване на утайки (утайкоуплътнител),
- Система за обезводняване на утайки, включваща и 1 бр. камерна филтър-преса;

Пречиствателното съоръжение е полувкопано, с монолитни стоманобетонени стени, подова и тавански плочи. Нивото на помпената станция е на 2,30 m по-ниско от нивото на терена при входа. Денивелацията се преодолява с вътрешна стоманобетонена стълба. Външна монолитна стълба качва до плоския покрив, където са капаците за ревизионен достъп до закритите резервоари. Всички резервоари са обмазани от вътрешната страна с хидроизолационна обмазка. Отвън стените са топлоизолирани с 4 cm експандиран пенополистирол против замръзване и измазани с минерална мазилка. Цокълът е с PCI обмазка. Пречиствателната станция се състои от две основни съоръжения:

Пречиствателната станция – полувкопана стоманобетонна конструкция с формата на трикамерен резервоар, частично покрит със стоманобетонена покривна плоча. Конструкцията е хидроизолирана от вътре и отвън;

Резервоар за събиране на инфилтратата – вкопан стоманобетонен открит резервоар. Резервоарът е изчислен за две състояния на натоварване – празен-засипан и пълен-незасипан.

Техническа сграда към пречиствателната станция за отпадъчни води

Техническата сграда обслужва пречиствателната станция за отпадъчни води и е разположена на същата площадка. Състои се от четири самостоятелни помещения със собствен вход от обща външна площадка. Функционалното им предназначение е свързано с работата на пречиствателната станция - помещение за химикали, склад-работилница, помещение за електротабла и офис със санитарен възел.

Техническата сграда за обезводняване на утайки

Разположена е на площадката на пречиствателната станция, южно от техническата сграда на пречиствателната станция. Техническата сграда за обезводняване на утайки е част от технологичния процес на пречиствателната станция за отпадни води

Навес за резервоара за сярна киселина

Навесът за резервоара за сярна киселина е разположен на площадката на пречиствателната станция за отпадъчни води, южно от нея и в непосредствена близост до контейнера за нанопилтрация.

Склад за временно съхранение на опасни отпадъци от домакинства

Складът за временно съхранение на опасни отпадъци от домакинства представлява готов контейнер, разположен е в близост до ПСОВ

III.1.2. Инфраструктура за събиране и транспортиране на битовите отпадъци Съдове и техника за събиране и транспортиране на битови отпадъци

III.1.2.1.Смесени битови отпадъци

Организирано събиране, извозване, обезвреждане на битовите отпадъци и поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване към 2021 г. се извършва във всички населени места в община Белене

Налични съдове за събиране на битови отпадъци на територията на общината

Населено място	Брой и вид на осигурените съдове за събиране на БО	% население, обхванато в организирана система за събиране и транспортиране
гр. Белене	2 130 бр. еднофамилни кофи, с обем 0,11 м ³ 232 бр. контейнери тип „Бобър”, с обем 1,1 м ³	100
с. Деков	289 бр. еднофамилни кофи, с обем 0,11 м ³ 7 бр. контейнери тип „Бобър”, с обем 1,1 м ³	100
с. Кулина вода	33 бр. контейнери тип „Бобър”, с обем 1,1 м ³	100
с. Бяла вода	17 бр. еднофамилни кофи, с обем 0,11 м ³ 31 бр. контейнери тип „Бобър”, с обем 1,1 м ³	100
с. Татари	31 бр. контейнери тип „Бобър”, с обем 1,1 м ³	100
с. Петокладенци	30 бр. контейнери тип „Бобър”, с обем 1,1 м ³	100
ОБЩО:	2 436 бр. еднофамилни кофи, с обем 0,11 м³ 364 бр. контейнери тип „Бобър”, с обем 1,1 м³	100

Изводи и препоръки

Анализите на развитието и състоянието на инфраструктурата за събиране, транспортиране и третиране на битовите и строителните отпадъци дават основание да се направят следните основни изводи за община Белене:

- От 2016г. на регионален принцип община Белене разполага със съоръжение за предварително третиране на смесените битови отпадъци преди депониране чрез сепариране на полезните компоненти. Инсталацията е разположена на регионалното депо за неопасни отпадъци.
- На регионален принцип община Белене разполага с инсталация за компостиране на биоразградими отпадъци за разделно събирани „зелени” отпадъци и биоразградими отпадъци, сепарирани от МБТ, с проектен капацитет: 13 882 тона/год.
- Община Белене разполага със съвременно депо за депониране на смесените битови отпадъци и площ за изграждане на още 2 клетки за обезвреждане на остатъчните битови отпадъци. Капацитетът на действащата клетка 1 е достатъчен за осигуряване на нуждите на общината в средносрочен период.
- Община Белене е обезпечена със съдове и транспортни средства за събиране и транспортиране на смесените битови отпадъци, която да обслужва 100% от населението на общината. През следващите години ще е необходимо текуща подмяна на амортизираните и повредени съдове и закупуване на специализиран автомобил, за обслужване на четирикубиковите контейнери.
- На територията на община Белене, не е изградена инсталация за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци.

